

İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ

SosyoCom

AYLIK ETKİNLİK VE HABER BÜLTENİ

NİSAN 2022 | SAYI 16

İÇİNDEKİLER

TEKNO-GÜNDEM..... 3

- Yapay Zeka Psikolojide Nasıl Kullanılıyor?..... 3
- Python vs. R Hangisini Öğrenmeliyim?..... 4

EKO-GÜNDEM.....

- "Carry Trade" ve Türkiye Ekonomisi..... 5
- Ortodoks Akıma Karşı Yeni Bir Analiz Yöntemi: Edebiyattaki İktisat..... 7
- Paylaşma Ekonomisi..... 8

YENİ MESLEKLER..... 9

- Tüplü Dalış Pizza Teslimatçısı 9
- Online Psikolog Olmak 10
- Havacılığa Yeni Bir Perspektiften Bakış 10

SOSYOCOM RAF..... 12

- BİR FİLM: "Zamandan Bağımsız" Plajlar ve Hatıralar Agnes'in Plajları 12
- BİR DİZİ: Masumlar Apartmanı..... 13
- BİR KİTAP: Stoner (John Williams)..... 13
- AYIN KİTAP İNCELEMESİ: Çirkin Ördeği Nasıl Bilirsiniz?..... 14
- AYIN FİLM İNCELEMESİ: The Batman..... 15
- Ayın İngilizce Deyimi: "Love is Blind"..... 16
- Akademik Playlist..... 17

KÜLTÜR-SANAT-EDEBİYAT..... 18

- Metinlerarası İlişki Rehberliğinde Nitelikli Okuma ve Yazma..... 18

EĞİTİM-ARAŞTIRMA..... 19

- Psikodilbilim ve Çalışma Sahası..... 19
- Türkiye'de Psikiyatri Cerrahisinden Psikiyatrik Bir Değerlendirme 20

GİRİŞİMCİLİK VE İNOVASYON..... 21

- Üniversitede Seçmeli Dersler Neden Önemli.. 21
- TPÖÇG ve Deneysel Öğrenme..... 23

SİYASİ GÜNDEM..... 24

- Stalin'in Ölümü..... 24
- Kazakistan'daki Halk Ayaklanmasına Dair Kısa Bir Analiz 25
- Rusya'nın Ukrayna İşgali ve Ukrayna'daki Doğu-Batı Gerginliğinin Sonu..... 26

SAĞLIK-PSİKOLOJİ..... 27

- Cinsellekle İlgili Anne-Babaların Aklına Takılan Bazı Sorular ve Cevapları 27
- Psikolojik Dayanıklılık: Ruh Sağlığının Koruyucu Kalkanı..... 28
- Covid Sonrası Stres Bozukluğu..... 29
- Geniş Psikoz Fenotipi ve Kentleşme..... 31
- Alkol Kullanımı ve Alkol Kullanım Bozukluğunun Tanınması 32

SOSYO-GÜNDEM..... 33

- 2 Nisan Otizm Farkındalık Günü 33
- Travmatik Olayların Yaygınlığı 34
- Sosyal Ağlara Yakalanma: "Bensiz Eğleniyorlar Mı?"..... 35

SOSYALLEŞME ZAMANI..... 36

- Etkinlik İstanbul..... 37
- İstanbul'da Mayıs..... 38
- Sokak Lezzetleri Serisi: Dünyanın Bildiği Türk Lezzeti: Döner 39
- İGÜ Mezun..... 40
- İGÜ Öğrenci..... 41
- Erasmus Güncesi..... 42

AKADEMİK YAŞAMA DAİR..... 43

- Yayınlarımız..... 43
- Atama & Yükseltme..... 43
- Aramıza Katılanlar..... 43
- Aramızdan Ayrılanlar..... 43

KÜNYE..... 44

YAPAY ZEKÂ PSİKOLOJİDE NASIL KULLANILIYOR?

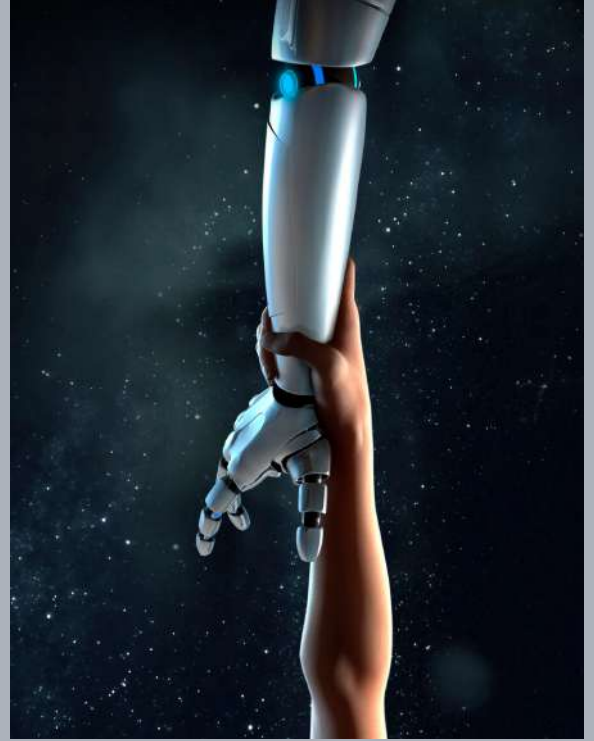
TEKNO-
GÜNDEM

Arş. Gör. Merve KELEŞ
Psikoloji (İngilizce) Bölümü

Yapay zekâ (Artificial Intelligence); bilgisayarların öğrenme, problem çözme, algılama, karar verme, konuşma ve dil dâhil olmak üzere insan benzeri bilişsel özellikleri gerçekleştirme yeteneğini ifade eden bir kavramdır. Bu tanımdan da anlaşılacağı gibi yapay zekâ disiplinler arası çalışılan bir konu. Geçmiş, psikoloji kadar eskiye dayanmasa da aslında psikoloji ile oldukça iç içe seyrediyor. Bilişsel psikoloji, klinik psikoloji, öğrenme psikolojisi gibi psikolojinin pek çok alanı yapay zekâ ile yakından ilişkili.

Yapay zekâ bugün hayatımızın pek çok alanında kullandığımız, işlerimizi önemli ölçüde kolaylaştıran görece yeni bir kavram aslında. Navigasyon ve haritalandırma, müzik besteleme, sürücüsüz arabalar, Siri ve Alexa gibi kişisel asistanlar en basit örneklerden bazıları. Kullandığımız bu yapay zekâ aslında "zayıf yapay zekâ" olarak kabul edilir ve yapay zekânın basit bir formudur. Ancak gelecekte bilişsel görevlerin çoğunu veya tamamını insanlardan daha iyi yapabilecek "güçlü yapay zekâ" veya bir "süper zekâ" geliştirilmesi düşünülmektedir.

Bunlarla birlikte psikolojide yapay zekâ psikiyatrik bozuklukların tahmini, teşhisi ve tedavileri geliştirmek için kullanıyor ve psikiyatriyi yeniden şekillendirme potansiyeline sahip olduğu düşünülüyor. Çok büyük sayıda verileri kaydetmek, ruh sağlığı problemlerine yatkınlaştırmaları keşfetmek, teşhislerin doğruluğunu geliştirmek ve tedavilerin etkinliğini değerlendirmeye katkı sağlayabiliyor. Örneğin yapay zekâ, otizmin gelişmesinde etkisi olan genleri belirlemede veya depresyon risk faktörlerini belirlemede faydalı olabilir. Anksiyete bozuklukları, bağımlılık, travma sonrası stres bozukluğu tedavisi de yapay zekânın sık kullanıldığı alanlardan birkaçı. Örneğin savaş mağduru olan danışana sanal gerçeklik ile savaş simülasyonu oluşturulmakta ve danışanın travmatik stresörler ile baş etmesi ve uyum sağlayabilmesi için ortam oluşturulmaktadır. Benzer uygulama fobi tedavisinde de görülmektedir. Çeşitli fobiler için sanal gerçeklik uygulamaları günümüzde oldukça yaygın kullanılmaya başlamıştır. Gelecekte ise evlilikte yaşanan problemleri ve aile içi şiddeti tespit etmek için yapay zekâdan yararlanılabileceği; alzheimer ile şizofreni tanı ve teşhisinde yapay zekânın kullanılabileceği öngörülen konular arasındadır.

Kaynaklara erişmek için tıklayınız.

PYTHON VS. R HANGİSİNİ ÖĞRENELİYİM?

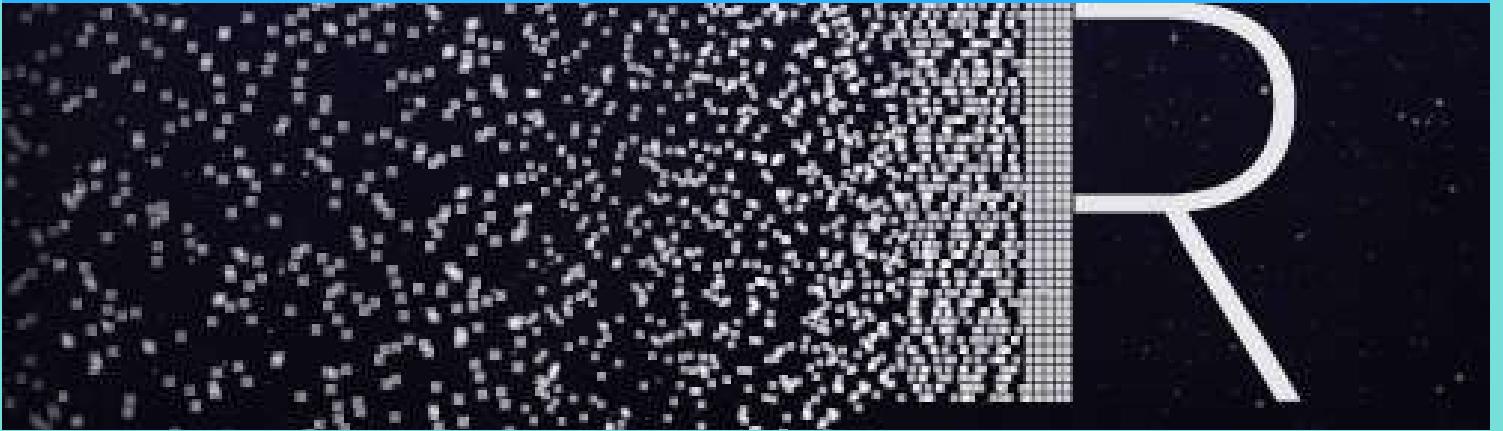

Dr. Öğr. Üyesi Orhan ÖZAYDIN
Ekonomi ve Finans Bölümü

“Geleceğin” yapay zekâ ve makine öğrenmesi artık hayatımızın içinde. Birçok kodlama dili; kolaylık, performans, esneklik, kütüphane seçenekleri, mobil, web, veri işleme, uyumluluk, görsellik gibi özelliklerde yarışıyor.

Son yıllarda veri analizinde Python ve R öne çıktı. Genel amaçlı bir dil olan Python çok popüler oldu. Python büyük şirketler tarafından da kullanılıyor. Bununla birlikte istatistik çalışmalarında kullanılan, özellikle akademik çalışmalarda ve azımsanmayacak şekilde yazılım sektöründe, diğer bir yazılım dili ise R. Peki, veri bilimi alanında yeni bir yazılım dili öğrenmeye karar verdiğinizde bu dil Python mı yoksa R mı olmalı? Bu sorunun esas cevabını “ihtiyaçlarınız” verecek. Bunu belirleyebilmeniz için her iki dilin güçlü ve geliştirmeye açık yönlerini kısaca listeleyelim.

Öncelikle kodlama dilinden başlayalım. Python daha kullanıcı dostudur ve öğrenmesi kolaydır; ancak buradan R’da kod yazmanın zor olduğu anlaşılmasın. Eğer kod öbeğiniz büyürse, bakımı Python’da R’a nazaran daha kolay. Her kod öbeğini yazamayız, yazmayalım da... Kütüphaneler bunun için vardır. Her iki dil için de veri toplama, sınıflama, analiz, manipülasyon, çizim kütüphaneleri mevcut. Veri analizinde ve istatistik uygulamalarında R önde görünüyor. R’ın bu işler için kullanışlı geniş kütüphaneleri var. Veri görselleştirmesini de iyi yapıyor. Python’da bu kütüphaneler geliştirilmeye devam ediyor. Her iki dil de açık kaynak kodlu. Python, R’dan daha hızlı çalışıyor; R’da birçok paketi yüklemeniz gerekiyor. Web uygulamalarda Python’ın R’a göre daha becerikli olduğu görülüyor.

Son söz olarak eğer çalışmalarınız istatistik alanında ise R zengin kütüphaneleri ile işlerinizi kolaylaştıracak imkânlar sağlarken daha güvenilir bir ortam da oluşturuyor. Eğer makine öğrenmesi üzerine çalışacaksanız kodların bakımı ve saydığımız birçok özelliği ile Python daha tercih edilebilir görünüyor. İlk etapta her ikisini de denemek faydalı olacaktır. Daha sonra istediğiniz kodlama dilinde derinleşebilirsiniz.

“CARRY TRADE” VE TÜRKİYE EKONOMİSİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

EKO-
GÜNDEM

Dr. Öğr. Üyesi Bülent İLHAN
Ekonomi ve Finans Bölümü

Özellikle 1980’li yıllarla birlikte hızla küreselleşen dünyada sermayenin serbest dolaşımı ile birlikte sermaye akımları hızla artış göstermiştir. Sermaye akımı, doğrudan sermaye yatırımı yanında büyük miktarda portföy yatırımı olarak gerçekleşmektedir. Portföy yatırımlarının önemli bir bölümünü oluşturan “carry trade”, uluslararası finansal piyasalarda 1990’ların ortalarından itibaren başlıca işlem stratejilerinden biri olmuştur. Literatürde “carry trade” olarak isimlendirilen bu işlem, düşük faizli para biriminden borçlanarak elde edilen kaynakla yüksek faizli para birimine yatırım yapmak anlamına gelmektedir. Bunun yanında düşük faizli para birimini yüksek faizli para birimine çevirerek yüksek faizli para birimine yatırım yapmak olarak da tanımlanmaktadır. Carry trade, faiz arbitrajı olarak tanımlanabilir olsa da uluslararası finansal piyasalarda düşük faizli para biriminden fonlanan paranın sadece faiz geliri değil, hisse senedi veya farklı finansal araçlardan oluşturulan portföye yatırım yapmak amacıyla da carry trade işlemleri yapıldığı bilinmektedir. Düşük faizle borçlanılan (veya yüksek faizli para birimine çevrilen) para birimi “fonlama kuru”, yatırım yapılan para birimi “yerel kur” terimleriyle tanımlanır. Dünyada fonlama kuru olarak çoğunlukla Japon Yeni ve İsviçre Frangı kullanıldığı görülmektedir.

Bir carry trade işleminin kârı, fonlama kuru ile yatırım kuru (yerel kur) arasındaki faiz farkı ile kur farkının toplamından oluşmaktadır. Korumasız (bir vadeli işlem kontratı ile sigorta edilmemiş) faiz oranı paritesi (UIP) teorisine göre, carry trade ortalama olarak kârlı bir işlem değildir; çünkü faiz farkından elde edilen kâr, yerel kurun fonlama kuru karşısında devalüasyonu sonucu ortadan kalkabilir. Nitekim, son yıllarda Türkiye’de döviz kurlarında görülen hızlı artış bu duruma bir örnek olarak gösterilebilir.

Bir ülkeye carry trade amaçlı portföy yatırımı niteliğinde yabancı sermaye girişi için o ülkenin faiz oranlarının (tahvil veya mevduat) yüksek, para biriminin de diğer ülkeler karşısında değerli olması, hatta değerlenmeye devam etmesinin beklenmesi gerekir. Kısacası yatırım çeken ülkenin düşük kur-yüksek faiz dönemi içinde olması gerekir. Örneğin, Türkiye’de 2003 yılı ilk çeyreğinde ABD Doları/Türk lirası (USD/TL) paritesi 1.70’lerde, TL cinsinden tahvil faizi %57 seviyesinde idi. USD/TL paritesi, döviz arzındaki artışla birlikte 5 yıl süren düşüş trendi ile 2007 sonuna gelindiğinde 1.16’ya kadar gerilemiş, TL faizi düşmesine rağmen %16 seviyesinde gerçekleşmiştir. Bu 5 yıllık dönem boyunca carry trade için uygun bir ortam oluşmuştur. Hatta o yıllarda basında Japon ev kadınlarının bile Yen kredisi alıp ABD dolarına çevirerek Türk tahvillerine yatırım yaptığı haberleri yer almıştır. Ayrıca Türk halkı içinden bile Japon Yeni cinsinden konut kredisi alanlar olmuştur. Oysa bu durum, uzun vadeli olan konut kredisi için oldukça yüksek bir risk demektir. Ticari kuruluşların bir kısmı da carry trade arbitrajına yönelmişlerdir. Ancak ülkenin sistematik risklerden kaynaklı kur riski ortaya çıkıp döviz kurları yükseldiğinde carry trade pozisyonlarının ciddi oranlarda zarar etmesi ihtimali, Japon Yeni örneğinde olduğu gibi aniden ortaya çıkabilir.

Basit bir hesaplama 2003 yılı içinde 6 aylık carry trade kârı yaklaşık olarak şöyle hesaplanabilir:

100 USD = 170 TL (100 Dolar, TL'ye çevrilir: USD/TL= 1.70)

%50 faizle mevduata yatırılırsa (stopaj sonrası net faiz) 6 ay sonra FV = 170*(1+0.50/2) = 212.50 TL

6 ay sonunda USD/TL= 1.39 olur. Tekrar USD alınırsa, 212.50/1.39 = 152.90 USD

Görüldüğü gibi USD cinsinden sadece 6 aylık kâr %52.9 olmuştur.

Ancak gerçekte bu uç seviyeleri söz konusu vadede isabetli bir şekilde tutturmak kolay değildir. 2003 yılı çok az rastlanan yüksek bir carry trade kârı elde etme fırsatı veren nadir dönemlerden biri olsa da sonraki dönemlerde faiz oranlarındaki düşüş nedeniyle arbitraj marjı daralmıştır. 2007 sonuna kadar böyle yüksek oranda olmasa da fırsat ortamı devam etmiştir. Ancak Türk lirasının ABD doları karşısında hızla değer kaybettiği 2008 ve 2021 yıllarındaki döviz kuru riski çoğunlukla carry trade aleyhine olmuştur.

Sonuç olarak, sıcak para niteliğinde ve kısa vadeli olan spekülasyon portföy yatırımları, Türkiye gibi cari açık sorunu ve tasarruf açığı olan ülkelerde makroekonomik göstergelerin bozulmasına ve finansal krizlere neden olmaktadır. Çünkü sıcak para ancak kısa vadeli sermaye ihtiyacına cevap vermekte; uzun vadeli, istihdam yaratan, ihracat rekabetinde avantaj sağlayacak katma değeri yüksek üretime yönelik yatırıma dönüştürülmediği sürece hem reel piyasaların ve finansal piyasaların finansal sürdürülebilirliğinde risk oluşturmakta hem de para ve maliye politikalarının uzun vadede istikrarlı bir şekilde uygulanabilmesini olanaksız kılmaktadır.

ORTODOKS AKIMA KARŞI YENİ BİR ANALİZ YÖNTEMİ: EDEBİYATTAKİ İKTİSAT

Arş. Gör. Merve TOSUN
Uluslararası Ticaret ve İşletmecilik
Bölümü

İktisattaki analiz yöntemlerine bakıldığında "Ortodoks İktisat" ekolünün baskın olduğu görülmektedir. İktisat literatüründe istatistiksel ve ekonometrik metotların ve çoğunlukla aynı göstergelerin değişken olarak kullanıldığını görebilirsiniz. Sadece sayısal verilerden oluşan bu metotlar, iktisadi olguları açıklamakta yetersiz kalabilmektedir. Kimilerine göre bu yöntemler gerçekleri yansıtmada yetersiz kalmaktadır. Bu görüşler doğrultusunda alternatif olarak doğan Heterodoks anlayış ve diğer yaklaşımlar; deneysel, davranışsal, çevresel ve tarihsel göstergelerden faydalanmaktadır. Bunlardan en yenisi de edebiyattaki iktisat anlayışıdır.

Edebiyattaki iktisat, edebî eserlerin geçtiği dönemlerdeki iktisadi göstergelerin kullanıldığı bir analiz yöntemi içermektedir. Bu eserlerin bazılarında döneminin iktisadi olguları hakkında bilgi sahibi olunabilir; ancak destanlara, şiirlere ve tiyatroya nispeten romanlardaki iktisadi göstergeler çok daha gerçekçi ve ayrıntılıdır. Bu sebeple edebî göstergelere dayanan iktisadi analizlerde daha çok romanlar veri kaynağı olarak tercih edilmektedir.

Dünya edebiyatındaki birçok roman, iktisadi göstergeler barındırmaktadır. Örneğin sermaye birikimi, gelirin adaletsiz dağıtılması, emeğin sömürülmesi, çocuk ve göçmen işçiliği gibi olgular Daniel Defoe'nun Robinson Crusoe'sunda, John Steinbeck'in Fareler ve İnsanları'nda, Jack London'ın Uçurum İnsanları'nda ve hatta Goethe'nin Faust'unda yer almaktadır. Böylesi eserler, bünyelerinde hem yazıldıkları döneme ait hem de dönemlerinin ötesinde iktisadi analizler barındırmaktadır. İssiz bir adada tek başına yaşayan ve geride bıraktığı yaşamındaki kurumları yeniden inşa eden muhasebeci Robinson Crusoe yahut Büyük Buhran dönemindeki işsizlik ve kıtlığı bizlere her ayrıntısına kadar hissettiren George Milton ve Lennie Small'un trajik maceraları iktisat ve edebiyatın ne kadar iç içe olduğunun birer kanıtıdır. Türk edebiyatında da örnekleri bir hayli çoktur; ancak herkes tarafından bilinen bazı yapıtlar araştırmacılara çok büyük örnekler teşkil etmiştir. Fakir Baykurt'un Kaplumbağalar romanı, Yaşar Kemal'in hemen hemen bütün romanları tarım işçilerini, toprak sahiplerini ve komisyoncuları anlatır. Hatta o kadar ayrıntılı anlatır ki döneminin pamuk fiyatlarına kadar ayrıntılı bilgi sahibi olabilirsiniz.

Hem makroekonomik hem de mikroekonomik göstergeler bulabileceğimiz edebî eserlerle iktisadi analiz yapılması, eleştiriye fazlaca meydan veren bir yöntemdir. Romanların doğal gereği kurgu barındırmaları ve yazarların siyasi görüşlerinin yazdıklarını şekillendirmesi bu eleştirilerden yalnızca birkaçıdır. Ancak istatistiksel ve ekonometrik analizlerin sonuçları da iktisatçıların görüşleri ile yönlendirilerek şekillenebilmektedir. Ancak tüm bunlar, bu eserlerin bir iktisatçı gözüyle okunmasının ve barındırdığı göstergeler ile analizler yapılmasının tamamıyla faydasız ve çürütülebilir olduğu anlamına gelmemektedir.

Kaynaklara erişmek için tıklayınız.

PAYLAŞIM EKONOMİSİ

Arş. Gör. Ahmet Can ŞENLİK
Havacılık Yönetimi (İngilizce)
Bölümü

Paylaşım ekonomisi son yıllarda adını sıkça duyduğumuz bir kavram. Bu kavram her ne kadar yeni görünse de aslında "paylaşım" insanlık tarihi kadar eskidir. Örneğin, alet yapmaya başlayan ve bu aletleri paylaşan insanlardan, aynı mağarayı paylaşan topluluklara kadar yapılan birçok eylem paylaşım olarak değerlendirilebilir.

Peki, paylaşımı ve paylaşım ekonomisi kavramını yakın tarihimizde tekrar gündeme getiren şey nedir? Sorunun cevabı aslında oldukça basit. Özellikle 90'ların ikinci yarısından itibaren başlayan internet teknolojilerinin ve 2000'li yıllardan sonra cep telefonlarının yaygınlaşması ile başlayan dijital çağın getirdiği kaçınılmaz dönüşümün bir yansımasıdır paylaşım ekonomisi.

Son yıllarda yapılan çalışmalar özellikle 90'lı yıllardan sonra doğan bireylerin araba, ev veya oyuncak gibi bir ürüne sahip olmak yerine bunlara ihtiyaç duyduğunda sahip olabilmeye önem verdiğini göstermektedir. Dolayısıyla "erişim tabanlı tüketim" olarak adlandırabileceğimiz bu tüketim türü, teknolojik gelişmeler ve gezegenimizin ekolojisine dair kaygılarla birlikte giderek önem kazanmaktadır. Mobil uygulamalarla desteklenen bu tüketim şekli, kullanılmayan kaynakların talep edenler tarafından kullanılmasını sağlayarak gereksiz üretimin önüne geçmektedir.

Daha az üretim, gezegenimiz için daha az yük anlamına gelecektir ve kaynakların daha verimli şekilde kullanılmasına yardımcı olacaktır. Örneğin kişisel araç sahibi olmak yerine toplu taşıma kullanmayı veya yalnızca ihtiyaç duyduğunuzda günlük, saatlik hatta dakikalık olarak araç kiralayabileceğiniz uygulamaları kullandığınızı hayal edin. Böylece kişisel araç sahipliğini azaltarak hem üretimde hem de enerji tüketiminde daha az kaynak kullanmış, azalan araç sayısı neticesinde gürültü ve hava kirliliği gibi ciddi sağlık sorunları yaratan tehditleri hafifletmiş ve trafik sıkışıklığının önüne geçmiş oluruz. Hatta azalan araç sayısı neticesinde ihtiyaç kalmayacak park alanlarını kent için yeşil alanlara bile dönüştürebiliriz.

Bizlere, toplumumuza ve gezegenimize faydalı olabilecek birçok farklı alanda faaliyet gösteren çeşitli paylaşım platformları bulunuyor. Bu platformlardan bazılarını ve iş yaptıkları alanları aşağıda bulabilirsiniz.

Moda

- Davet Çok Elbisem Yok, Rent the Runway

Araç Paylaşımı

- Zipcar, Moov, TikTak

Konaklama

- Airbnb, HomeStay

Oyuncak Kiralama

- ToyLibrary, Green Piñata Toys

Tüplü Dalış Pizza Teslimatçısı

YENİ MESLEKLER

Dr. Öğr. Üyesi Ebru Gül Yılmaz
Uluslararası Ticaret ve Finansman Bölümü

İktisat biliminin en önemli kavramlarından biri de faydadır. Fayda; iktisadın kitabı tanımında da yer alan, insanoğlunun sonsuz olduğu dayatılan ihtiyacını ortadan kaldıran tatmindir. Dolayısıyla iktisadın varoluşunun temeli olan fayda, farklı boyutlarıyla iktisatçılar tarafından ele alınmıştır. Bu boyutlar; şekil, yer, zaman ve mülkiyet olarak sıralanabilir.

Şu ana kadar sizi çok sıkıdığının farkındayım ama bu girizgâhı yapmamın sebebi size faydanın yer boyutu için çok farklı olarak gelişen Tüplü Dalış Pizza Teslimatçısını tanıtmak...

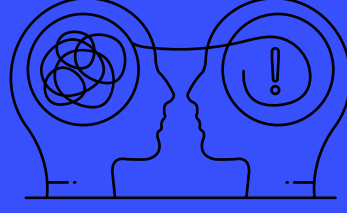
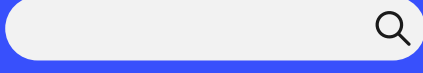
Biz iktisatçılar, faydanın yer boyutundan bahsederken malın yer değiştirmesiyle yarattığı faydayı artırmayı kastediyoruz. İşte bu faydayı su altı otellerinin müşterilerine sunan yepyeni bir meslek türünden bahsetmek istiyorum sizlere: Tüplü Dalış Pizza Teslimatçısı...

Araştırdığım kadarıyla Florida, İsveç, Dubai ve Fiji'de denizin ya da gölün 3 ile 12 metre altında hizmet veren oteller mevcut. Bu otellere erişim için en az 3 saatlik dalgıçlık eğitimi almanız gerekiyor. Oteller size pek çok deniz canlısını, konakladığınız odanızda dinlenirken izleme imkânı sunuyor. Bu arada üç tarafı denizlerle çevrili memleketimizin İstanbul ilinde de benzer konseptte bir otel odası için hazırlık yapıldığı bilgisi de mevcut.

İşte bizim Tüplü Dalış Pizza Teslimatçımız, suyun altında canı pizza çeken müşterilere, bu tarz su altı otellerine su geçirmez bir çanta içerisinde pizzasını sunarak ürünün yer faydasını artırmaya hizmet ediyor. 59 yaşındaki Thane Milhoan, Tüplü Dalış Pizza Teslimatçılarımızdan biri. Kendisi esasen dalgıçlığı hobi olarak yapan biriyken küresel salgın dönemi işini kaybetmesiyle birlikte bu işi yapmaya başlıyor ve işi ile ilgili olarak insanların su altında pizzalarını teslim aldıkları andaki tepkilerini sevdiğini söylüyor. Sizi bilmem ama denizi ve yüzmeyi çok seven biri olarak bana bu meslek heyecan verici ve eğlenceliymiş gibi geldi. Siz ne dersiniz, sizce bu meslek gelecek vadediyor mu?

ONLINE PSİKOLOG OLMAK

Arş. Gör. Merve KELEŞ
Psikoloji (İngilizce) Bölümü

Özellikle küresel salgın dönemiyle hayatımıza pek çok yeni meslek girdi. Esasında “online terapi” olarak bilinen web tabanlı terapiler, salgın öncesinde de gerçekleştirilen bir uygulama idi. Örneğin yurt dışında yaşayan ve ana dilinde terapi hizmeti almak isteyen danışanınız olduğunda, yüz yüze gelebilmeyi engelleyen afet durumları gibi zorunluluklar olduğunda online terapi hizmetinden faydalanılabilmekteydi. Bu durumun psikolojik destek alabilmek ve terapinin devamlılığını sağlayabilmek açılarından da faydalı bir durum olduğu söylenebilir.

Peki, online terapi hizmeti ne kadar etkilidir? Açıkçası küresel salgının başlangıcında ve karantina dönemlerinde online terapinin kaçınılmaz olduğu söylenebilir. Elbette ki bağlamı gereği web tabanlı terapi hizmetinde yüz yüze uygulamalara kıyasla belli başlı farklılıklar olmaktadır; ancak bunlar her zaman olumsuz değildir. Hatta elzem durumlarda online terapinin oldukça faydalı olduğu söylenebilir. Yapılan araştırmalarda Bilişsel Davranışçı Terapiler’in (BDT) ve bir BDT yaklaşımı olan Kabul Kararlılık Terapisi’nin (ACT) web üzerinde ve akıllı telefon uygulamalarının pek çok durumda etkili olduğu görülmüştür (Ulusoy ve Çelik, 2020). Ayrıca akıllı telefon uygulaması destekli web tabanlı psikolojik müdahale programlarının Covid-19 nedeniyle virüs bulaştırma açısından risksiz olmaları, hızlı olmaları ve kolay ulaşılabilir olmaları gibi nedenlerle yüz yüze müdahalelerin yanında tercih edilebilecek uygulamalardan olduğu söylenebilir.

Sanıyorum ki gelecek 10 yıl içerisinde online terapiler daha da yaygınlaşacaktır. Ancak şunu belirtmek isterim ki tercih ettiğiniz yöntem ister online, ister yüz yüze olsun unutulmaması ve asıl sorgulanması gereken şey terapi aldığınız kişinin yetkinliği ve uzmanlığıdır. Terapi hizmeti alacağınız kişilerin eğitimini ve uzmanlığını sorgulamak en doğal hakkınızdır.

Kaynaklara erişmek için tıklayınız.

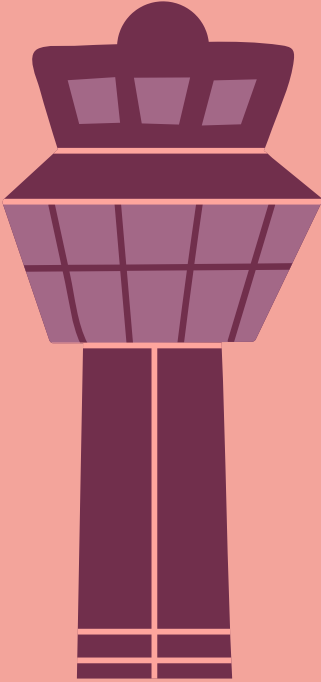
HAVACILIĞA YENİ BİR PERSPEKTİFTEN BAKIŞ

Arş. Gör. Zehra Nur KURTOĞLU
Psikoloji (İngilizce) Bölümü

Uçak kazalarının yaklaşık %80 oranında insan hataları kaynaklı olduğunu biliyor muydunuz? Havacılık dendiğinde birçok insanın aklına yüksek teknoloji uçakların üretildiği ve kullanıldığı, son derece mekanik ve karmaşık yapıları sistemler gelir. Hâlbuki bu karmaşık sistemi yöneten nihayetinde insandır ve insanın olduğu her yerde ise psikologlara ihtiyaç vardır. Dolayısıyla havacılık psikologları, havacılığın vazgeçilmez parçalarındandır.

Havacılık psikolojisi nedir, havacılık psikologları ne iş yapar? Bu kısmı açmakta fayda var. Biraz tarihten bahsedeceğiz. 1900'lerin başlarında uçak teknolojisi hızlı bir gelişim gösterdi. Teknoloji gelişip uçaklar ve sistemleri iyi bir hâle gelmiş olsalar da uçak kazalarında istenilen düzeyde bir düşüş yaşanmadı. Uçaklar kusursuzlaştıkça kazaların artarak devam etmesi ciddi bir problem olarak sektörün karşısındaydı. Nihayetinde fark edilen, havacılık kazalarında etkili olanın insan faktörleri olduğuydu. Karmaşık sistemli çoklu görevleri karşısında pilotlar ne kadar iyi uçaklar kullansalar da kendi hatalarından ötürü meydana gelen kazaları engellemek mühendisleri aşan bir konuydu. Bu şekilde pilot becerileri teknik ve teknik olmayan beceriler olarak ikiye ayrıldı.

Teknik olmayan pilot becerileri; iletişim, karar verme, grup çalışmasına yatkınlık, durum farkındalığı gibi psikomotor becerilerin bütünüdür. İyi bir pilotun çoklu görevleri kapsamında otomasyon becerilerini, uçuş mürettebatı ile etkin iletişimi ve ekip yönetimi becerilerini en iyi şekilde kullanmaları beklenir. Tüm bu beceriler havacılıkta "Ekip Kaynak Yönetimi" olarak bilinmektedir. Çünkü bir pilot yalnızca donanımlı bir makine karşısında değildir. Pilot aynı zamanda uçuş mürettebatını iyi bir şekilde yönetebilmeli, kuleden gelen direktiflere hakim olabilmeli ve olası krizleri öngörerek hareket edebilmelidir. Pilotların sahip olması gereken tüm bu bireye bağlı bilişsel ve iletişimsel beceriler bütünü psikologlar tarafından geliştirilmeli ve kontrol edilebilmelidir.

Yazıyı bitirmeden önce ufak bir ödev verelim! Bir sonraki uçuşunuzda tüm burada yazılı olanları göz önünde bulundurun. Motorlar çalıştı, piste vardınız ve uçağınız kalkışa hazır. İnişe kadar olan süreçte kokpit içerisinde birçok psikolojik ve bilişsel aşama gerçekleşecek. Bunları artık fark edebilirsiniz.

Güvenli uçuşlar ve iyi yolculuklar!

SOSYOCOM RAF

“ZAMANDAN BAĞIMSIZ” PLAJLAR VE HATIRALAR AGNÈS’İN PLAJLARI (LES PLAGES DES AGNÈS)

Dr. Öğr. Üyesi Özgür Evren ARIK
Radyo, TV ve Sinema Bölümü

Çağdaş dünya sinemasının en özgün, en nevi şahsına münhasır kişiliklerinden bir tanesi, Agnès Varda... 3 yıl önce (29 Mart 2019'da) “dolu dolu” demenin bile kelime olarak yetersiz kalacağı bir yaşamı ardında bırakarak dünyadan göç eden; öfkeli, inatçı, çılgın, üretken, derinlikli ve çok yönlü bir sanat insanı... Varda, yaptığı belgesel filmlerde bireysel geçmişine yaptığı sondajlarla hafızanın ve zamanın soyut kavramsallığını görünür kılan ve aynı anda izleyicinin kendi zihinsel sorgulamalarına da kanallar açan bir yönetmen olarak sanat tarihindeki yerini ölümünden yıllar önce rezerve etmiştir.

Bu büyük yönetmenin 80 yaşındayken (2008 yılında) çektiği ve hâlâ nasıl bir üretken sanatçı olarak hayatını sürdürdüğünü kanıtlayan Les plages d'Agnès (Agnès'in Plajları) filmi, çok sevdiği plajları gezerek kendi filmleri, imgeleri, geçmişi ve röportajları arasında gezinerek öz yaşamını ve sinemasını anlattığı bir keşif olarak karşımıza çıkıyor.

Varda; çocukluğunu, ailesini, bir sahne fotoğrafçısı olarak çalışmaya başlamasını, ardından Fransız Yeni Dalga'sının erken dönem yönetmenlerinden biri oluşunu, (en az kendisi kadar özel bir sinemacı olan) Jacques Demy ile evliliğini ve yaşadıklarını, feminizmi, Küba, Çin ve ABD deneyimlerini paylaşıyor. Agnès Varda aynı zamanda kendi sesiyle belgeselinin anlatıcılığını da üstleniyor. Bu anlatıcılığının yanı sıra filmlerinden çeşitli diyalogları görüyoruz ve o anların hikâyesi, Varda tarafından biz seyircilere bizzat aktarılıyor. Varda, seyircilere hikâyesini anlatırken yaşadığı anılardan canlandırma sahnelerini de sunuyor yer yer. Kendi yaşamından kesitleri deneme tadındaki belgeselleriyle seyirciye göstererek anlatma ustası olan yönetmen, Les plages d'Agnès filminde hayatını ve filmlerini harmanlayarak hafızasında artık netliğini koruyamayan, bulanıklaşan imge ve anılara göndermeler yapıyor.

Varda'yı genel planda gördüğümüz plajdaki çekim ile filme girdiğimiz anda, bizlerle paylaştığı iç yolculuğun ortağı olmaya başlarız. Bulunduğu plajda kendi hikâyesini anlatacağından bahseder biz izleyicilere. Ekibiyle kurduğu diyalogları, mirasını aldığı Cinéma-vérité biçimine selam dururcasına sergilemesinin sonrasında Varda'nın yakın plan çekimlerinde çocukluk fotoğraflarını kumsala dizdiğini görürüz. Ekibinin getirmiş olduğu aynalara yansıttığı fotoğraflarda çocukluğunu ve ailesini görürüz. Çocukluğundan bazı anıları da canlandırma sahneleri ile tekrar yaşar Varda. Omuz kamerasıyla çekilen görüntülerde Varda'yı sabit bir kamerayla denize vuran dalganın metafor olarak kullandığı birçok aynaya çarpışını da çeker. Varda'nın, hayatının bir yerine dokunmuş kişilerle yaptığı röportajları ve geçmişte yaşanan o anılara, tekrar plajda canlandırma sahneleriyle hayat verdiğine şahit oluruz. Çin'de ve dünyanın değişik yerlerinde çektiği binlerce fotoğraftan bazılarını göstererek orda yaşadıklarını, bu fotoğrafları nasıl çektiğini anlatır. Kızı Rosalie'den, kızının babasından ve kızını birlikte büyüttüğü ikinci eşi ve büyük aşkı Jacques Demy'den sevgiyle ve hüznle söz eder. Fransız Yeni Dalga akımının doğuşundan bahsederken filmlerini nasıl çektiğini, nasıl az bütçeyle para kazandıran bir yönetmen olduğunu anlatır. Jacques Demy'nin AIDS'e yakalandığını ve hastalığının ağırlaştığını; tedavisinin olmayan bu hastalığın ilerlediğinde daha kötü olacağını bildikleri için sessizliği nasıl çaresizce tercih ettiklerini anlatır. Eşinin çocukluğunu da tekrar canlandırıp filme almalarının ona nasıl iyi hissettirdiğinden bahseder. Ailesini huzurlu bir ada olarak betimleyen Agnès Varda; “Sinema benim evim, ben hep sinemada yaşadım.” diyerek macerasını anlatmayı öz bir şekilde sonlandırır. Mizahi ve duygulu bir dille seyirciye ulaşır Varda. Çocukluğunda duyduğu ilk klasik müzik eserini bizlerle paylaşırken, aynı zamanda bir satıcıdan kendi filmini alırken doğal seslerden ve anlatı boyunca farklı farklı müziklerden faydalanır.

Genel bir sonuç olarak söylemek gerekirse filmin bütünü; hatıraların, zihnin bir yerlerinde kalakalmış parçalarının buldukları yerlerden çekip alınıp harmanlanması gibidir ama dağınık bir “pastiş” değildir elbette. Varda, âdeta bu harmanlamadaki sistemini özetleyen sözleri belgesel içinde bizlere söyler: “Şehirler ve mekânlar yıllar içinde değişime uğrarlar. Plajlar ise zamandan bağımsızdır.”

Masumlar Apartmanı: Karakter Analizi

Arş. Gör. Zehra Nur KURTOĞLU
Psikoloji (İngilizce) Bölümü

Birçok kişi tarafından ilgiyle severek takip edilen Masumlar Apartmanı dizisinde yoğun bir aile dramı görüyoruz. Dizinin konusu temelde şu şekilde: Hikmet eşinin ve çocuğunun ölümünün ardından aile zoruyla Hasibe ile evlenir. Hikmet ve Hasibe'nin dört çocukları olur. Hasibe eşinden beklediği sevgi ve ilgiyi göremeyince zamanla fazlasıyla hırçınlaşır. Temizlik yapmak günlük en büyük aktivitesi hâline gelir. Diğer yandan çocukları onun için fazlalık gibidir. Hasibe sürekli olarak çocuklarını aşağılar, onlara kötü muamelede bulunur. Bu yıpratıcı ve sevgisiz çocukluk döneminin dört çocuk üzerinde yaşam boyu etkisi dizinin ana konusudur. Şimdi bu çocukların yaşadıkları psikolojik durumlara bir mercek turalım.

- Safiye:** Kardeşlerin en büyüğü olan Safiye, kardeşleri için anne gibi olmuştur. Annesinin davranış ve öğretilerini zaman içinde kendisi ile bütünleştiren Safiye'nin Obsesif Kompulsif Bozukluğu (OKB) bulunmaktadır. Her şeyi dört kez yıkar, kimseye dokunamaz, evden dışarı çıkamaz. Safiye, annesinin kendisine ettiği hakaretleri iç sesi hâline getirmiştir; ölen annesinin sesi her an kulağındadır. Değerlik hissini ve kendilik hâlini yitirme Safiye'de sıklıkla görülür. Annesinin sesini duyan ve varlığıyla yaşayan Safiye'nin OKB'nin yanı sıra psikotik bir durumu vardır. Terapisti Doktor Hanım sayesinde, iç sesleri ile yüzleşme yaşar ve kendilik ve değerlik inşasına başlar.
- Gülben:** Ablasının yaptıklarını her zaman kendine bire bir örnek alan Gülben'in ruhsal sorunlarının temelinde "örnek alma" vardır. Ablası yapmadığı için bazı şeyleri yapamadığına yahut ablası ısrarla yaptığı için kendisinin de yapmak zorunda olduğuna kendisini ikna etmiştir. Zaman içinde ablasına benzemek istemediğini idrak eden Gülben ilk kez kendine ayna tutmuş gibidir ve çok sevdiği Esad ile evlenerek iyileşme yolunda kararlılık gösterir.
- Han:** Dispozofobi yani çöp biriktirme hastalığına sahip olan Han'ın biriktirme alışkanlığı, annesinin en sevdiği oyuncakları o henüz küçükken çöpe atması ve Han'ın oyuncaklarını çöpten çıkarması ile gelişmiştir. Ablalarının aksine Han kirlenmekte huzur bulur. Çocukluğunu evden uzakta, yurtlarda geçiren Han için aile ve aidiyet kavramları oturmamıştır. Sahiplendiği şeyin yalnızca kendisinin olmasını ister. Sevdiği insanlara yoğun bir sahiplenme dürtüsü ile yaklaşır ve bunun için gerekirse başkalarına ciddi zararlar vermekten çekinmez. Saplantılı düşünceleri başkaları tarafından yüzüne vuruldukça Han da kendisiyle alay eden ve kınayan bir iç ses geliştirmiştir.
- Neriman:** Katı kurallar içerisinde bastırılarak büyümüş olan Neriman'ın fark edilme çabası kendisine zarar verme ile ortaya çıkar. Ege ile olan samimi arkadaşlıkları Neriman'ın hissettiği yalnızlık ve sevgisizlikten onu kurtarmıştır. Ailesinin yaşadığı durumun son derece farkında olan Neriman kendi yolunu çizmekte kararlıdır.

BİR KİTAP

STONER (JOHN WILLIAMS)

Arş. Gör. Fatma Betül YILMAZ
Psikoloji Bölümü

Stoner 1960'lı yıllarda basılmış olsa da hem ABD'de hem de ülkemizde hak ettiği değeri çok sonradan, ancak günümüzde görebilmiş bir kitap. Bu durumun nedeni, içinde barındırdığı varoluşsal mücadelenin döneminin ruhuna uymaması da olabilir; bu bakımdan biraz erken yazılmış bir roman olarak değerlendirilebilir Stoner.

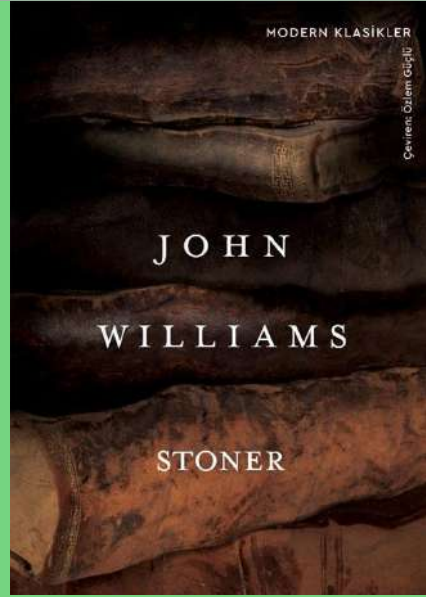
Romanın başından sonuna kadar William Stoner'in hayatını okuyoruz. Stoner 1900'lü yılların başında bir Amerikan kasabasında çiftçi bir ailenin çocuğu olarak doğar ve bundan sonraki hayatını da böyle geçireceği düşünülürken şehirlerine bir üniversite kurulur ve ailesi tarafından ziraat okumak için şehre gönderilir. Girdiği üniversitede ilk önce bölüm değiştirerek edebiyat okumaya başlar ve aynı üniversitede öğretim üyesi iken hayatı son bulur. İlginçtir ki kitabın yazarı John Williams da çiftçi bir ailenin çocuğudur ve bir üniversitenin İngilizce Bölümü'nde profesördür. John Williams kendi soyadını da ana karakterin ilk ismi olarak seçmiştir.

Sorunları çözmek için hiçbir irade göstermez; sadece kendisini odasına kapatarak çalışır. Kendi için verdiği tek karar üniversitenin ilk yılında bölüm değiştirmektir ki bunu da ailesine çok zor söyleyebilmiştir. Ne evliliğindeki problemleri ne de iş yaşamındaki problemleri, ki az kalsın bu yüzden kovulacaktır, çözmek için harekete geçer. Çok sevdiği kızının hayatının mahvolacağını sezdiğinde bile bunun için bir şey yapamaz. Bu açıdan eser, karakterin bir anda aydınlanma yaşadığı ve kahramana dönüştüğü geleneksel Amerikan hikâye anlatıcılığından ayrılır. 1900'lerin başından ortalarına kadar Amerikan taşra hayatını anlatması yönüyle de okuyucuya yeni bir deneyim yaşatabilir.

Stoner'in hayatını en çok etkileyen kişi şüphesiz eşi Edith'tir. Roman baştan sona Stoner ekseninde anlatıldığı için Edith'in duygularını ve düşüncelerini hiçbir zaman okuyamayız. Eğer kitap biraz dikkatli okunmazsa Stoner'in bu kadar mutsuz bir hayat yaşamasının nedeni Edith gibi anlaşılabilir. Evet, Edith pasif-agresif kişilik örüntüsü içindedir ve Stoner'in hayatını zorlaştırmaya çalışıyor gibi davranır fakat Stoner da aslında onu hiç anlamaya çalışmaz ve evliliklerini kurtarmak için hiçbir şey yapmaz. Kadın karakterin bu kadar patolojik bir kişilik olarak aktarılması ve Stoner'in yani kitabın ana karakterinin hep mağdur olarak gösterilmesini, hem yazarın cinsiyetiyle hem de dönemin ruhuyla beraber değerlendirmek gerekir.

Son olarak, roman bu kadar hayatın içinden bir dramı anlatmasına ve baştan sona kadar melankoli havası taşımasına rağmen oldukça akıcıdır. Stoner, kişilik tahlili yapmak isteyen okurlara çok iyi bir kaynak olabilir.

Herkes iyi okumalar...

Ayın Kitap İncelemesi

ÇİRKİN ÖRDEĞİ NASIL BİLİRSİNİZ? HANS CHRISTIAN ANDERSEN

Dr. Öğr. Üyesi Elife ATEŞ
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

BASIM YILI: 1843
SAYFA SAYISI: 96
YAYINEVİ: KELİME YAYINLARI

Jung'a göre kişide bütünleşme -bir nevi olgunlaşma- sürecini başlatan, çeşitli arketiplerin tetiklenmesidir. Arketipler ise kolektif bilinç dışımızda gömülü, bir kar tanesi kadar benzersiz örüntülerdir. Arketipler insana sonsuz potansiyeller sunar. İyi anne, kötü anne, iyi bilge, kötü bilge... Bireyin günlük yaşamdaki deneyimleri arketiplerin tetiklenmesindeki başlıca etkenlerdir. Bireyin bu deneyimleri neticesinde kolektif bilinç dışında yer alan arketipler tetiklenir ve kişiye münhasır bir biçimde kişisel bilinç dışında ortaya çıkarlar. Arketipik potansiyeller her insanda var olmalarına rağmen çocukluktan itibaren karşılaşılan kötü deneyimlerle olmaları gereken asıl hâlleriyse değil de çarpık gölge formlarıyla -Jung'un tabiriyle kompleks olarak- da zuhur edebilirler. Dış dünyadaki tecrübeler arketipik beklentiye uymasa da arketipler kolektif bilinç dışında çalışmaya devam edeceklerdir. Kişi bilinçli bir çaba içine girerse er ya da geç arketipik beklentinin gerçekleşmesi ve bireyin "bütünleşmesi" mümkündür.

Şimdi, temsili bir hikâye üzerinden bu bütünleşme nasıl gerçekleşir bakalım: Zamanın birinde bir kuğu yumurtası bir ördeğin yumurtalarının arasına karışır. Yumurtadan çıkan kuğunun karşısındaki anne ya da bakıcı; bir kuğu değildir fakat kuğu onu annesi gibi kabul eder ve bakımını üstlenmesini olağan karşılar. Fakat bir kuğu olduğu ve bu potansiyelle doğduğu için diğer ördeklerin arasında farklı durmaktadır ve onlara benzemediği için "çirkin" yaftasını alır. Bakıcı konumundaki anne ördek de yavrusu zannettiği kuğunun ne kadar çirkin olduğuna şaşırılmaktadır. İçinde bulunduğu çevre tarafından "çirkin" bulunmaya ve uyumsuz görülmeye daha fazla dayanamayan kuğu bulunduğu ortamı terk edip bir yolculuğa çıkar. Bu aslında kendini gerçekleştirmesi için gerekli bir yolculuktur. Kendini ait zannettiği fakat ait olmadığı bir ortamdan uzaklaşarak kendinin ait olduğu ortama yaklaşır. Bu esnada gelişimi devam etmektedir. Bir gün bir göl kenarında kuğularla karşılaşır ve onların güzelliğine hayran olur ancak kendisini bu zarif kuşlarla arkadaşlık etmek için çok çirkin ve kaba bulur. Fakat göle yansıyan aksini gördüğünde kendisinin aslında bir ördek değil de bir kuğu olduğunun farkına varır. Bu farkındalıktan sonraki hayatını ise kendini bulmuş, potansiyelini gerçekleştirmiş bir kuğu olarak yaşar.

Şimdi gelelim analize: Kuğu dünyaya "kuğu" potansiyeli ile gelir fakat bir ördek habitatına düştüğü için o habitatın normaline uymamaktadır. Çevresindeki tepkilerle "çirkin" görülmeyi deneyimler. Bu nedenle kuğuda, kuğu olmak "çirkinlik" kompleksi olarak zuhur eder. Kuğunun bütünleşme sürecini tamamlayabilmesi için bulunduğu ortamdan ayrılması gerekmektedir. Bu ayrılık süreci hiç şüphesiz meşakkatlidir. Bu süreçte kuğu ilk önce "çirkin" gölgesiyle yüzleşir. Bu yüzleşme onu "çirkin" bulunduğu ortamı terk etmeye iter. İkinci aşamada ise kuğu gölgedeki aksiyale adeta dişiye ait özellikleri bünyesinde barındıran "anima"ısıyla yüzleşir. Önce gölgesiyle daha sonra da animasıyla yüzleşip bütünleşen kuğu içindeki benlik potansiyelini açığa çıkarmış ve gölgesinde mahsur kalmış benlik gücünü aktive etmiştir. Bu iki yüzleşme kuğunun gerçek sosyal çevresiyle ve kendisi ile uyum içinde yaşayabilmesi için elzemdir. Gökten üç elma düşsün; biri yazanın, biri okuyanın, biri de kendini çirkin ördek zanneden bütün kuğuların başına...

Ayın Film İncelemesi

The Batman

Arş. Gör. Mert KUŞLUVAN
Psikoloji Bölümü

YILI: 2022

SÜRE: 2 SAAT 56 DAKİKA

YÖNETMEN: MATT REEVES

OYUNCULAR: ROBERT PATTINSON,
ZOE KRAVİTZ, PAUL DANO, COLİN
FARRELL

İkonik karakter Batman'in uzun zamandır heyecanla beklenen yeni filmi The Batman, geçtiğimiz Mart ayında sinemaseverlerle beyaz perdede buluştu. Matt Reeves'in yönetmen koltuğunda oturduğu gizem dolu film güçlü bir oyuncu kadrosuna sahip. Başrolde Robert Pattinson olmak üzere Paul Dano, Zoë Kravitz, Jeffrey Wright ve Colin Farrell gibi usta isimleri de filmde görmek mümkün. Bu kadar bilindik ve sinema tarihinde çok kez işlenmiş bir karaktere yeni bir boyut kazandırmak her yiğidin harcı değil. Ancak Matt Reeves tam da bunu yapmayı başarıyor. Bu filmi önceki Batman filmlerinden ayıran belki de en önemli özelliği, karakterin dedektiflik yönünün fazlaca ön planda olması.

Film daha önce görmeye alışık olmadığımız bir Bruce Wayne tasviri yapıyor. Bruce yalnızca iki yıldır yarasa kostümü giyerek geceleri şehrin suçlularını yakalamakta ve onlara korku salmaktadır. Başka bir deyişle kariyerinin başlarında, genç ve asi bir Batman var karşımızda. Neredeyse tamamen içgüdüsel olarak davranan ve biraz da takıntılı olan bir Batman bu. Henüz ünlü ve zengin iş adamı Bruce Wayne personasını geliştirmemiş karakterin, hayatını çocukluğunda yaşadığı korkunç travmanın bir uzantısı olarak sürdürdüğünü söylemek mümkün. Bu da karaktere psikolojik anlamda bir gerçeklik katmakta. Tam da bu nedenle Bruce Wayne'i filmde neredeyse hiç görmezken Batman'i sürekli görmekteyiz. Kendisini "intikam" olarak tanımlayan Bruce, Batman'i âdeta ruhani bir figür olarak görmekte ve şehri kötülüklerden kurtardığına inanmaktadır.

Bilmececi (Riddler) olarak bilinen psikopat bir seri katil, Gotham şehrinin önemli politikacılarını öldürmekte ve her cinayet sonrasında Batman'e çeşitli ipuçları bırakmaktadır. Gotham polisi, henüz iki yıldır bu işi yapan Batman'e bir kanunsuz gözülle bakmakta ve ona güvenmemektedir. Ancak Batman ve onunla bir çeşit arkadaşlık geliştiren Teğmen Jim Gordon, cinayetlerin arkasındaki gizemi çözmek için iş birliği yaparlar. Bilmececi'nin bir sonraki cinayetini engellemeye çalışan Batman ve Gordon, sadist seri katilin hep bir adım arkasında kalmaktadır. Cinayetlerin arkasındaki gizemi çözmeye çalışan ikili, şehrin liderlerinin derin yozlaşması hakkında şok edici gerçeklerle karşı karşıya kalmak durumundadır. Bruce Wayne ise vefat etmiş ailesinin bu yozlaşmadaki payının ne olduğu ile yüzleşmelidir. Film ilerledikçe bilmececi ve destekçilerinin motivasyonları daha iyi anlayan Bruce Wayne, içsel bir uyanış yaşar. Batman, intikamdan daha fazlası olmak zorundadır.

Film boyunca aksiyon, gerilim ve dramın yükseklerde olduğunu söylemek mümkün. Film, son anlarına kadar gizemini koruyarak seyircinin dikkatini üzerinde tutmayı başarıyor. Polisiye severlerin nefeslerini tutarak izleyeceği film, güçlü senaryosu ile Batman karakterine farklı bir bakış açısı sunarken güç, yozlaşma, gerçek, yalan, intikam ve umut gibi konuları çarpıcı bir şekilde ele alıyor.

Ayın İngilizce Deyimi

“LOVE IS BLIND”

Dr. Öğr. Üyesi Mahasen BADRA
İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü

“Aşkın gözü kördür.” cümlesi, İngiliz dilinde Chaucer dönemine kadar uzanan ünlü bir aforizmadır. İlk olarak 1405 dolaylarında Chaucer'ın yazdığı Tüccarın Öyküsü'nde görülmüştür:

"For loue is blynd alday and may nat see."

Kökeni: Aşkın körlüğü, yaygın olarak sırtında bir yay ve bir ok kılıfı taşıyan, gözleri bağlı Roma aşk tanrısı Cupid'in mitolojik figürü ile ilişkilidir. İnsanların, onun oklarından biri tarafından vurulunca âşık olduklarına inanılıyordu.

Anlamı: İfademizin anlamı çok yönlüdür. En yakın anlam, aşkın kadere bağlı olduğudur. Aşk, beklenmedik bir anda başınıza gelebilir. İfade, aşkın akla bağlı olmayan kaotik bir çılgınlık olduğunu da ima eder. Âşıkların dış görünüşe önem vermedikleri şeklindeki romantik fikir, geleneksel olarak biri yakışıklı olmayan başka birine âşık olduğunda ortaya çıkar. Daha gerçekçi bir anlam, birini sevdiğinizde onun aptallıklarını görmemenizle ilgilidir.

Bağlamı: "Love is blind." sözü, Shakespeare'in *Bir Yaz Gecesi Rüyası*, *Veronalı İki Centilmen* ve *Venedik Taciri* gibi oyunlarında kullanılan kadar o kadar popüler değildi. *Venedik Taciri*'nde, Shylock'un Hristiyan bir beyefendi olan Lorenzo ile kaçmak üzere olan kızı Jessica, babasından saklanmak için meşale taşıyıcısı kılıfına girer. Sevgilisine kavuştuğunda şöyle der:

İyi ki vakit gece de beni göremiyorsun,

Kılığımdan çok utanıyorum çünkü.

Neyse ki aşkın gözü kördür ve âşıklar,

Birbirlerinin ufak tefek kusurlarını görmezler.

Çünkü öyle olmasaydı,

Kupid bile beni böyle oğlan kılığında görse

Utancından kıpkırmızı kesilirdi.

Erkeksi görünümünün ve en iyi şekilde görünmediğinin bilincinde olarak sevgilisinin onu karanlıkta görmeyeceğini ve aşkın gözü kör olduğu için bir erkek gibi görünürken onu görmekten çekinmeyeceğini söyleyerek kendini rahatlatır.

The Phrase Finder web sitesine göre, "Modern zaman araştırmaları, aşk körlüğünün sadece mecazi bir mesele olmadığı görüşünü desteklemektedir. 2004 yılında University College London tarafından yapılan bir araştırma, aşk duygularının eleştirel düşüncüyü kontrol eden beyin alanlarının aktivitesini baskıladığını öne sürmektedir."

AKADEMİK PLAYLIST

Att: Amor
Grecicy, Mike Bahin

Te Creí
Grecicy, Cultura Proletaria

MAMIII
Becky G, KAROL G

Plan A
Paulo Londra

Dime A La Cara
West Blanco

Tranquila
FMK, María Becerra

Tsunami
Angel Blen, Mr Black El Presidente

Baila Conmigo (with Rauw Alejandro)
Selena Gomez, Rauw Alejandro

Ella
Boza

Tan Bonita
Fiso 21

Arş. Gör. Emre ERGEN
Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü

**MAYIS AYININ COŞKUSUNU LATİN
EZGİLERİ İLE ARTTIRIYORUZ!**

Yeri geldi güneş açtı montumuzu, ceketimizi çıkardık tişörtlerimiz ile dolaştık; yeri geldi kar yağdı kabanlarımızı giydik bu ilkbaharda. Şimdi ise yaz ayının habercisi Mayıs ayı bize göründü. Yaza merhaba demeye yaklaştığımız bu ayda, Latin ezgilerinin coşkumuzu arttıracığına şüphe yok.

En güncel şarkılar ile yenilenen İGÜ İİSBF Spotify hesabımızdaki Latin Çalma Listemiz Mayıs ayının heyecanını ve coşkusunu yakalayacak parçalar ile güncellendi.

Keyifli Dinlemeler!..

KÜLTÜR- SANAT- EDEBİYAT

Dr. Öğr. Üyesi Şerefnur ATİK
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Metinlerarası İlişki Rehberliğinde Nitelikli Okuma ve Yazma

"Bu yazının amacı Yaratıcı Yazı derslerinde nitelikli okumalar gerçekleştirebilmek için nasıl bir okuma haritası belirlenebileceğine dair genel bir çerçeveye çizebilmektir."

Yaratıcı Yazı derslerinin temel meselesi atölyelere katılanların "yazmaya başlamasını" sağlamaktır. Burada yazmaya başlamak "edebî metin yazmak" anlamındadır. İyi yazmanın ön koşulu iyi okumaktır. Nitelikli okumalar gerçekleştirmek için hangi metinler okunmalıdır ki bu okuma yazarları ve onların beslendikleri kaynakları da öğrenmemizi sağlasın?

Postmodern metinlere özgü bir özellik olan metinlerarasılık burada bize yol gösterebilir. Metinlerarası ilişki bilmek, aynı kültür içindeki veya başka kültürler arasındaki eserleri tanımak demektir. Bu da hem ulusal hem de uluslararası anlamda nitelikli okumalar gerçekleştirmemizi sağlar. Metinlerarası ilişki edebiyatta hep var olagelmıştır. Farklı kültürler arasında bilgi alışverişi olduğunu kanıtlayan en eski metinlerarası ilişki türlerinden biri Sümerlerin Gılgamış Destanı'nın Hitit diline çevrilmesidir. Gılgamış Destanı'nda Nuh Tufanı'nı anıştıran bir bölüm bulunmaktadır. Antik Yunan kültürüne ait Odysseia adlı destanın dokuzuncu dairesi ile Dede Korkut Hikâyeleri'nden "Basat'ın Tepegöz'ü Öldürmesi" boyu birbirine çok benzer özelliklere sahiptir. Dede Korkut Hikâyeleri'nin, Köroğlu destanının, mesnevilerin edebiyatımızdaki postmodern metinleri besleyen temel kaynaklar olduklarını bilmek önemlidir.

Dede Korkut Hikâyeleri'nden "Duha Koca Oğlu Deli Dumrul" hikâyesinin, Latife Tekin'in Sevgili Arsız Ölüm adlı anlatısında nasıl yer aldığını bilmek önemlidir. Dede Korkut Hikâyeleri ayrıca Türk edebiyatının çok başarılı yazarlarından biri olan Tarık Buğra için de bize kapı açar. Çünkü Tarık Buğra, Osmancık romanındaki bazı sahneleri Dede Korkut Hikâyeleri'nden yola çıkarak yazmış olduğunu belirtmiştir.

Dostoyevski dünya edebiyatının en sevilen yazarlarından biridir. Dostoyevski'nin bütün eserlerinde "Ha! Ha! Ha!" şeklinde beliren kara gülüş sesi, Türk edebiyatında Oğuz Atay anlatıları vasıtasıyla da duyulur. Franz Kafka'nın Dönüşüm adlı eseri, Bilge Karasu'nun Bizim Denizimiz adlı anlatısı için alt metin oluşturmuştur.

İyi yazabilmek için yapılacak nitelikli okumalar, aralarında metinlerarası ilişki bulunan metinlerden seçilirse bu; "edebî malzemenin" nasıl kullanılacağı hakkında bilgi vermenin yanında, yazar adaylarına okudukları yazarı besleyen kaynakları göstermek açısından çok faydalı olacaktır.

EĞİTİM - ARAŞTIRMA

Psikodilbilim ve Çalışma Sahası

Dr. Öğr. Üyesi Pelin EKŞİ
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

20. yüzyılda dil olgusunun, insanın bütün bilgi ve bilgiye dayalı üretimlerinin temeli olduğu görüşü (yapısalcılık) yaygınlaşmıştır. Böylece anlama yönelik incelemeler önem kazanmış ve dilbilimini farklı araştırma sahalarına yaklaştırmıştır. Diğer disiplinlere ait yaklaşımların ve yöntemlerin kullanımıyla dilbilimde yeni dallar ortaya çıkmıştır. Psikodilbilim, bu yeni çalışma alanlarından biridir.

II. Dünya Savaşı'ndan sonra C. E. Osgood, T. E. Sebeok, A. Miller, J. B. Carroll gibi dilbilimcilerin çalışmalarıyla ortaya çıkan psikodilbilim; bireyin dil edimi ve üretimi, anlama, belleme, tanıma gibi olguları ele alır, dil ile zihin arasındaki ilişkiyi araştırır ve dil kullanımını yöneten bilişsel süreçleri inceler.

Doğası gereği disiplinlerarası bir bilim dalı olan psikodilbilimin ele aldığı sorular şunlardır:

- Dil beyinde hangi biçimde simgeleniyor?
- Öğretilen bilgi konuşmayı üretme ve konuşmayı algılama süreçlerinde nasıl kullanılıyor?
- Dil öğreniminde zor veya kolay olan nedir?
- İyi bir dil öğrencisinin özellikleri tanımlanabilir mi?
- Hangi etmenler dil öğrenimini etkiliyor?
- Yabancı dil öğrenimi ilk edinim ile aynı temel süreçleri içeriyor mu?
- Dil bilmek nedir?
- Dil bozukluklarının ruhsal ve bilişsel bozukluklar ile ilişkisi nedir?

Psikodilbilim bu sorular çerçevesinde birçok linguistik kuramın ortaya çıkışına vesile olmuştur. Özellikle dil öğretimine yönelik araştırmalarda bu sahada edinilen birikimden yararlanılmaktadır.

Bir psikodilbilimci kavramlara değil süreçlere odaklanır. Araştırma yürütürken nitel ve/veya nicel verileri içerebilen çeşitli teknikler kullanır. Bu sahanın tipik araştırma yöntemleri şunlardır: gözlem (dil kaydı), deney (dil testleri yayınlama) ve öz raporlar (katılımcılar yaşadıklarını bildirir).

Dünyada bu alanda çalışan belli başlı iki bilimsel dernek vardır: Hollanda'da bulunan Max Planck Psikodilbilim Enstitüsü, Max Planck Derneği'nin yalnızca psikodilbilime odaklanan bir şubesi olarak türünün tek örneğidir. International Society of Applied Psycholinguistics (ISAPL) 1982'de kurulmuş uluslararası bir organizasyondur.

Türkiye'de Obezite Cerrahisinde Psikiyatrik Bir Değerlendirme

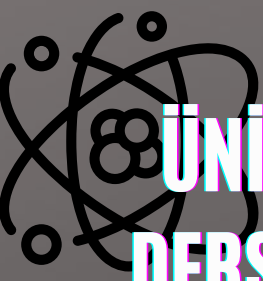
Doç. Dr. Güzin M. SEVİNÇER
Psikoloji Bölümü

Obezite cerrahisi dünyada olduğu gibi Türkiye'de de giderek yaygınlık kazanmaktadır. Obezite cerrahisinde psikiyatrik ve psikososyal değerlendirmenin önemli olduğu her geçen gün artan literatürle de desteklenmektedir. Bu doğrultuda pek çok kilo verme cerrahisi merkezi, psikiyatrik ve psikososyal değerlendirmeyi de içeren multidisipliner hasta değerlendirme yaklaşımını uygulamaktadır. Ancak bu konuda henüz dünyada kabul görmüş tek bir uzlaşma kılavuzu mevcut değildir. Bu çerçevede farklı merkezler tarafından yayınlanmış farklı uzman uzlaşma metinleri mevcut olup sağlık otoriteleri tarafından dikkate alınmaktadır. Türkiye'de ise maalesef henüz böyle bir uzman uzlaşması mevcut değildir.

Ülkemizde obezite cerrahisinde psikiyatrik değerlendirmenin önemi obezite cerrahileri, hastalar ve hatta ruh sağlığı çalışanları tarafından bile henüz hak ettiği ilgiyi görmemektedir. Psikiyatrik değerlendirmenin gerekli olup olmadığı, değerlendirme yöntemlerinin nasıl olması gerektiği, değerlendirmeyi yapacak kişilerin niteliği ve yetkinlikleri, yapılan değerlendirmenin kalitesi ve yeterliliği tartışılmaya ihtiyaç duyulan konulardan başlıcalarıdır.

Obezite cerrahisi hastalarının gerek cerrahi işlem öncesi, gerekse cerrahi işlem sonrası yeme bozuklukları, duygudurum bozuklukları, madde kullanım bozuklukları ve diğer psikiyatrik ve psikososyal bozukluklar açısından rutin olarak değerlendirilmeleri ve gerekli olguların daha dikkatli tedavi ve takip sürecine alınması için psikiyatrik değerlendirmesine sunulması gerekmektedir. Bu hastaların psikiyatrik ve psikososyal yönden dikkatle ele alınması, bireysel olarak yaşam kalitesini artırdığı gibi ameliyat sonrası kilo verme üzerine olumsuz etkileri engellemesi bakımından da önemli bir husustur. Bu konuların ilgili platformlarda tartışılması ve ortak bir yaklaşım sergilenebilmesi için uzman uzlaşma kılavuzlarının geliştirilmesinin gerekliliği aşikârdır.

ÜNİVERSİTEDE SEÇMELİ DERSLER NEDEN ÖNEMLİ?

Öğr. Gör. i Aylin Aydın
Yabancı Diller Yüksekokulu

Üniversitelerin varoluş amaçlarından birisi yaşamdaki ihtiyaçları dikkate alarak bu ihtiyaçlara yönelik araştırmalar yapmak ve bilgi üretmektir. Diğer bir önemli amaç ise öğrencilerin öğrenim gördükleri alanlarda uzmanlaşmalarını sağlamak ve donanımlı bireyler yetiştirmektir. Üniversite eğitimi ile bireyler sosyal becerilerini geliştirme imkânı bulurlar ve eleştirel düşünme, iletişim becerilerini geliştirme, yaratıcı ve yenilikçi düşünme kapasitelerini geliştirerek bir alanda uzmanlaşırlar. Bunların yanı sıra, üniversitede öğrenim gören bireyler belli bilgi ve beceriler ile donatılırlar, teorik bilgiler edinirler, öğrenim gördükleri alanlarla ilgili uygulamalar yaparlar. Tüm bunları yapmadaki amaç, bireyleri gerçek yaşama hazırlamaktır. Diğer bir ifadeyle üniversite öğrencileri, yaşamda mutlaka karşılığı olan alanlarda uzman olacak kadar özenli bir şekilde yetiştirilirler.

Gerçek yaşama hazırlanan ve öğrendikleri teorik bilgiler ile uygulamaları mezun olduklarında hayata geçirecek olan üniversite öğrencileri, yaşamda sürekli değişen olaylar sebebiyle ortaya çıkan ihtiyaçlara karşı hazırlıklı olmalıdır. Yaşamın kendisindeki doğal değişimleri fark etmenin önemli olduğunu düşünürsek, bu değişimlerin üniversitedeki eğitime yansıtılmasının da büyük önem taşıdığını ifade etmek gerekecektir. Değişen dünyaya ayak uyduramayan bireyler, iş yaşamında becerilerini kullanacakları bir alan bulamayabilirler ve mezun oldukları alanlardaki yetkinliklerine rağmen iş hayatının dışında kalabilirler. Çağı yakalama hedefi olan tüm eğitim kurumlarının öncelikle değişen dünyaya ait özellikleri iyi analiz etmesi, daha sonra da bunları yetiştirdikleri bireylere aktararak onları gerçek yaşama hazırlaması gerekmektedir. Üniversitelerin bireyleri gerçek yaşama hazırlama maksadıyla sağladığı önemli imkânlardan biri seçmeli derslerdir. Seçmeli dersler ile öğrenciler diğer önemli alanlar ile tanışma imkânı yakalarlar. Bir alanda uzmanlaşan üniversite öğrencileri o alana özgü teorik bilgiler ile donatılıp belli uygulamalar yaparlarken çağın ihtiyaçlarını işaret eden seçmeli dersler aracılığıyla da diğer alanlardan faydalanma imkânı bulurlar.

Eğitim Destek Koordinatörlüğü tarafından koordine edilen seçmeli dersler Yenilikçi Dersler ve Uzmanlık Alan Dersleri olarak kategorize edilmiş ve tüm fakültelerdeki bölümlerin öğrencileri için ortak havuza yüklenmiştir. Söz konusu seçmeli dersler 21. yüzyılın yetişecek bireylerini gerçek yaşama hazırlama amacıyla farklı alanlardan öğrencilerin ilgi ve gereksinimini karşılayacak dersleri kapsamaktadır. Yenilikçi ve Uzmanlık Alan Dersleri, hızlı bir dijital dönüşüm yaşadığımız bu çağda öğrencilerimizin çağın gerektirdiği bilgi ve becerilere sahip olmasına katkı sağlayacaktır. Hangi alanda uzmanlaşıyor olurlarsa olsunlar, bu derslerle birlikte öğrencilerin hem duyuşsal hem de bilişsel gelişimine katkıda bulunmak, farkındalığı yüksek ve duyarlı bireyler yetiştirmek; eleştirel düşünen, karmaşık problem çözebilen, mantıklı karar veren bireylerin yetişmesini sağlamak hedeflenmiştir.

YENİLİKÇİ DERSLER:

- Geleceğin Teknolojileri
- Çok Disiplinli Proje
- İletişim Sanatı: Yaşam Becerisi Olarak İletişim
- Gıda Atölyesi Uygulamaları
- İnsan İhtiyaçlarını Anlamak: Dijital Çağda Üretim, Dağıtım ve Tüketim
- Büyük Veri Yönetimi
- Bir Düşünme Sanatı Olarak Matematik

UZMANLIK ALAN DERSLERİ:

- Tasarım Modülü
- Mekân, Zaman ve Tasarım
- Fikirten Ürüne Yenilikçi Tasarım
- Ahenk, Denge ve Görsel Tasarım
- Düşün ve Yap: Yaratıcı Düşünme ve Tasarım

Çokkültürlülük

- Kültürel Psikoloji: Kültürün Davranışlarımıza Etkisi
- Kültürel Farklılıkları Anlama: Farklı Kültürlerle İletişim Kurmanın Yolları
- Kadın ve İnsan Hakları: Kadını Anlamak
- Stresi ve Çatışmayı Yönetmenin Yolları

Yenilik

- Yönetimde İletişim Ağı Sanatı
- Ekonomik Başarıya Ulaşmanın Yolları
- Sürdürülebilir İnovasyon: İnovasyon ve Teknoloji ile Yenilikçi Olma Yolları
- Yaratıcılıktan Girişimciliğe: İnovatif Düşünmenin Önemi

Davranış Modülü

- Yapay Zekâ ve İnsan Davranışları Arasındaki İlişki
- Dijital Çağda Siyasal Davranış ve Sosyal Kimlik
- Anormal Davranış: Problemler ve Davranış Fark Etme Yolları

Üst Düzey Düşünme

- Buluşçu Düşünme Becerisi
- Bir Yaşam Becerisi Olarak Karar Verme
- Karmaşık Problem Çözme Yöntemleri
- Adaptasyon Becerisi: Bilişsel Esnekliği Artırma Yolları

İngilizce

- Learning English Through Movies
- Academic Writing Workshop
- Learning English Through Drama
- English for Career Development

TPÖÇG VE DENEYİMSEL

ÖĞRENME

Sebile AKIN

Psikoloji Bölümü 4. Sınıf Öğrencisi

GİRİŞİMCİLİK VE İNOVASYON

Türk Psikoloji Öğrencileri Çalışma Grubu (TPÖÇG) 1995 yılında bir grup psikoloji öğrencisinin “Türkiye’de psikoloji okuyan öğrencileri nasıl bir araya getirerek birtakım etkinlik ve organizasyonlar düzenleyip onların gelişimlerine katkı sağlarken iletişimlerini de güçlendirebiliriz?” sorusu ile doğmuştur. TPÖÇG, öğrencilere hem gelişim ve öğrenme alanı açmakta hem de onları gelecekteki meslektaşları ile bir araya getirmektedir. Bu sayede her TPÖÇG’lünün iş ağı oturmuş olmakla birlikte hepsi birçok organizasyonel ve sosyal beceri kazanmaktadır. Nasıl mı?

TPÖÇG içerisinde toplamda yedi koordinatörlük bulunmaktadır. Bunlardan biri Dış İşler Koordinatörlüğü’dür. TPÖÇG Dış İşler Koordinatörlüğü’nde bulunan TPÖÇG Eğitim Ofisi, altı yıldır kendi Yaygın Eğitim Eğitimcileri’ni yetiştirerek hem TPÖÇG içerisinde hem de farklı kurum ve kuruluşlarda sosyal beceriler üzerine eğitimler düzenlemektedir. Peki, Yaygın Eğitim nedir ve insanlara ne sağlar? Yaygın Eğitim; temelini David Kolb’un (1984) Deneyimsel Öğrenme Modeli’nden almıştır. Bu, diğer genel eğitim yöntemleriyle birlikte yürütülen bir eğitim sürecidir. Katılımcılar bu sürece gönüllü olarak dâhil olmakta ve öğrenme sürecinde aktif rol oynamaktadırlar. Grup ortamında eğitim, interaktif ve katılımcı bir biçimde deneysel yöntemlerle gerçekleştirilmektedir.

Yaygın eğitim, aktif eğitim (active training) seanslarının genel adıdır. Aktif eğitim, bireyin performansını artırmaya yönelik metotların bütünüdür. Örgün eğitimde olduğu gibi planlanmış ve yapılandırılmıştır; ancak oldukça esnek ve düzenlenebilir bir programa sahiptir. Katılımcıların yaptıkları hataların hoşgörüle karşılandığı ve deneme-yanılma yöntemiyle öğrenme fırsatının sunulduğu bir ortamda yer almaları sağlanmaktadır. Yaygın eğitimde kişilere; değer, beceri ve yetkinliklerini geliştirme fırsatı sunulur. Sosyal beceri (soft skill) olarak da bilinen bu beceriler; kişilerarası iletişim, takım içi iletişim, organizasyonel yeterlilik, kültürlerarası farkındalık, liderlik, planlama, düzenleme becerileri, takım çalışması, öz güven, disiplin ve sorumluluk gibi özellikleri içerir.

Yaygın eğitimlerin en önemli özellikleri; interaktifliği, deneyimleme ile öğrenmeye dayanması, becerileri geliştirmeye ve hayata hazırlamaya odaklı olması, amaçlı ve planlı bir süreç olduğu gibi oldukça esnek olması, gönüllülük esasına dayanması, herkes tarafından ulaşılabilir olması, katılımcı ve öğrenen odaklı olması, kolektif bir yaklaşımla hem bireysel öğrenmeye hem grup öğrenmesine dayanması, bütüncül ve süreç temelli olması ve katılımcıların ihtiyaçlarına yönelik olmasıdır.

Tüm bunlar çerçevesinde 2016 yılından beri toplamda 72 Yaygın Eğitim Eğitmeni mezun etmiş olan TPÖÇG Eğitim Ofisi, dış kurumlar ile iş birliği içerisinde çalışmaya oldukça açıktır. Eğer sizler de Yaygın Eğitim hakkında daha fazla bilgi almak ister ya da kurumunuzdaki/kuruluşunuzdaki kişiler için eğitim talep etmek isterseniz egitimofisi@tpocg.net adresinden bize ulaşabilirsiniz.

SIYASİ- GÜNDEM

Dr. Öğr. Üyesi Fatma Gül GEDİKKAYA
Siyaset Bilimi ve
Kamu Yönetimi Bölümü

STALİN'İN ÖLÜMÜ

"THE BEST FILM OF THE YEAR"

★★★★★ ★★★★★ ★★★★★ ★★★★★ ★★★★★

"HILARIOUS...
Lannucci is one of the world's
greatest living satirists."
- IndieWire

"ONE OF THE MOST HILARIOUS
FILMS OF THE 21st CENTURY...
Armando Lannucci has made
his masterpiece."
- SlantMag

"INSANELY FUNNY...
the POLITICAL SATIRE
we need right now."
- LA Weekly

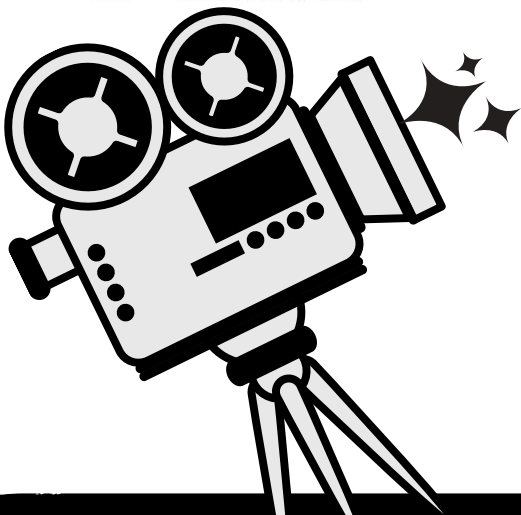

ACADEMY-AWARD® NOMINATED CREATOR OF VEEP AND IN THE LOOP

STEVE
BUSCEMI
SIMON
RUSSELL
BEALE
PADDY
CONSIDINE
RUPERT
FRIEND

**THE DEATH OF
STALIN**
A COMEDY OF TERRORS

JASON
ISAACS
MICHAEL
PALIN
ANDREA
RISEBOROUGH
JEFFREY
TAMBOR

Filmler, sadece bir zaman geçirme aracı ya da dünya ve tarihe açılan birer kapı olabilirler. Güldürürler, üzerler, farklı zamanlar ve mekânlar hakkında bilgi verirler. Fabien Nury ve Thierry Robin'in çizgi romanlarından perdeye uyarlanan ve yönetmenliğini Armando Lannucci'nin üstlendiği, Stalin'in Ölümü filmi, dünya ve tarih hakkında güldüren ve üzen bir film. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB) Genel Sekreteri Joseph Stalin'in ölümünü ve cenaze törenini, Stalin'e yakın figürlerin birbiriyle temasını ve çatışmayı konu alan film, siyaset biliminin "hissedilmesi" açısından da önemli bilgiler sunmaktadır.

Filmde, 20. yüzyılın büyük otoriter liderlerinden biri olan Stalin'in otoriterliği altında devrin yaşadığı korku, çok ilginç bir olayla tasvir edilmektedir: Bir akşam Moskova Radyosu'nda piyanist Maria Yudina ve orkestra bir Mozart eserini sunar. Bunu dinleyen Stalin telefon eder ve kendisine kaydın bir örneğinin gönderilmesini ister. Fakat Moskova Radyosu bu sefer kayıt yapmamıştır. Radyo yöneticileri arasında panik başlar; tek bir çözüm vardır: konseri yeniden sahneyip kaydetmek. Orkestra yerine oturtulur, dinleyiciler orkestrayı tekrar dinlemeye ve gerekli yerlerde alkışlamaya zorlanır, bu sırada korkudan kalpten giden şefin yerine en yakında ikamet eden bir orkestra şefi polis zoruyla getirilir. Sonunda, kaydedilen eser Stalin'e gönderilir. Otoriterliğin evleri basan jandarma gibi, yargısız infazlar gibi çeşitli örnekleri bilinmektedir; fakat otoriterliği gösteren küçük örnekler zamanın siyasi ruhunu anlamak için daha değerlidir. Bu türden bir sembolizm, siyaset ile ilişkilendirilebilir birçok filmde bulunmaktadır.

Filmin belirli bölümlerinde Stalin'in ölüm emrini verdiği bir bakanın Stalin'i savunusu ile zulümler görerek ezilen halkın, Stalin öldüğü için üzüntüyle Moskova'ya akın etmesi arasındaki benzerlikler bireysel ve toplumsal yönelimlerin benzerliği açısından manidardır. Filmde yer alan Beria ve Kruşçev çekişmesi ise Sovyet siyaseti hakkında önemli bilgiler sunmaktadır.

KAZAKİSTAN'DAKİ HALK AYAKLANMASINA DAİR KISA BİR ANALİZ

Dr. Öğr. Üyesi İlknur KARANFİL
Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü

LPG fiyatlarının iki katına çıkarılması üzerine Kazakistan'da 1 Ocak'ta halk özellikle Batı'da ve Almatı'da sokaklara çıkmaya başladı. Bu süreç yoğun protestolar ve işçi grevleri ile birlikte bir halk ayaklanmasına dönüştü. Başlangıçta alım gücünün düşüklüğü, ücretler ve ekonomik sorunlar yüzünden başlayan ayaklanma, aslında ülkedeki otoriter yönetime karşı tepkiyi de içeriyordu. Nursultan Nazarbayev liderliğindeki ülkede, siyasilerin yolsuzlukları ile paralel süren petrole dayalı zenginliğin yerli ve yabancı sermaye sınıfı tarafından bölüşülmesi halkın rahatsızlığının temelindeki nedeniydi. Buna tepki olarak gelişen muhalif ve emekçi hareketlerin otoriter yönetim tarafından baskı altında tutulması halk ayaklanmasına zemin hazırlayan temeldeki sorundu.

Nazarbayev ailesinin ülkedeki petrol sahalarında yatırım yapacak yabancı sermayeden aldıkları rüşvetin halk tarafından bilinmesi, halkın rejime olan güvenini çok önceden sarsmış bulunmaktaydı. Ardından ülkedeki resmî sendikanın savunmadığı işçilerin çıkarlarını savunmak üzere işçilerin kendi öz örgütlenmelerinden doğan bağımsız sendikaların ve onların düzenlediği grevlerin yasa dışı ilan edilmesi ile ülkede ilk büyük gerginlik 2011'de Zhanaozen bölgesinde bir çatışmaya yol açmıştı. Bundan sonra yargılanan sendikacılar ve işçilerin adil olmayan biçimde cezalandırılmaları, Alga adındaki muhalif partinin grevdeki işçilere destek verdiği temel gerekçesi ile kapatılması ülkedeki demokrasinin göstermelik olduğunu halka göstermişti. Bundan on yıl sonra ortaya çıkan ayaklanma aslında petrole dayalı sermaye ile sektör çalışanları arasında ortaya çıkan çatışmanın giderilememesinden beslenmekteydi.

Halk ayaklanmasının yine bu çatışmanın yaşandığı Zhanaozen'den başlaması da tam olarak bunu doğrulamaktadır. Muhalif hareketleri siyasi baskı altında tutan Nazarbayev, 2019'da halk protestolarını durdurmak adına seçimlere başvurmuş; başkan olarak kendisinin desteklediği ve onun izinden gidecek Kasım Cömert Tokayev'i aday göstermişti. Ancak kendisi de ülkenin en başat kurumlarından Güvenlik Konseyi'nin başkanı olarak rejimdeki etkili yerini bırakmamıştı. Tokayev'in aynı partiden cumhurbaşkanı olarak seçilmesi ile de geçen iki yılda bir değişiklik gerçekleşmemesi bardağı taşırmıştır. Siyasi değişim uman halk kesimlerinin, ekonomik eşitsizliklere bir çözüm bulunamamasından ötürü ayaklanması aslında uzun süredir rejime karşı biriken tepkinin bir dışa vurumu olmuştur. Şüphesiz ayaklanma sonrası Tokayev'in petrol fiyatlarını indirmesi ve şiddete bulaştığı kanıtlanamayanların serbest bırakılması da bu ayaklanmaya karşı iktidarın tepkisiz kalamadığının bir göstergesi olmuştur. İlerleyen günlerde Tokayev yönetiminin ayaklanmanın taleplerini ne derece yerine getirebileceği de belli olacaktır.

RUSYA'NIN UKRAYNA İŞGALİ VE UKRAYNA'DAKİ DOĞU-BATI GERGINLIĞININ SONU

1991 yılında Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB) dağıldıktan sonra Ukrayna yeni bir ulus-devlet inşa sürecine girmiştir. Diğer eski SSCB ülkeleri gibi Ukrayna da çok çeşitli etnik grupları barındırdığından dolayı bu süreçte birçok zorluklarla karşılaşmıştır. Özellikle Ukrayna'ya baktığımızda yurt içinde ciddi doğu-batı gerginliği devam etmekteydi. Batı kısmında Ukrayna Katolik Kilisesi ve Ukrayna dili hâkim olup Avrupa-ABD yanlısı politika benimsenirken Doğu kısmında ise Rusça ve Ortodoks Kilisesi hâkimdir ve bölgedeki halk nispeten Rusya'ya yakın bir tutum sergilemiştir. Böylece Ukrayna'da 1991 yılından beri doğu-batı arasındaki kimlik sorunu siyasal hayatta ana çatışma eksenini oluşturmuş ve bu durum cumhurbaşkanı seçimlerine de net bir şekilde yansıtılmıştır.

Diğer yandan 2014 yılı Euromaidan olayının ardından, özellikle 2019 yılından sonra bu kimlik sorununda ciddi değişimler görülmeye başlanmıştır. Ukrayna hükümetinin çabasından dolayı Ukrayna dili bütün bölgeye yayılmaya başlamıştır. Ayrıca 2019 yılında Ukrayna Ortodoks Kilisesi, Moskova Patrikhanesi'nin hâkimiyetinden ayrılarak doğrudan Fener Patrikhanesi'ne bağlanmıştır. Bu durum altında Kırım ve Donbas hariç Ukrayna'daki neredeyse bütün kiliseler Ukrayna dilinde ayin ve ritüel düzenlemeye başlamış ve dil-kültür konusunda doğu-batı gerginliğinin azalmasına zemin hazırlanmıştır.

Üstelik Volodimir Zelenski'nin iktidara gelmesi ve bu yılın Şubat ayından beri devam eden Rusya'nın Ukrayna'yı işgali, Ukrayna milli kimlik dinamiğinin yönünü büyük derecede değiştirmiştir. Zelenski kimlik konusunda "hem Yahudi, hem Rus, hem de Ukraynalı" olarak tanımlanabilen ve nispeten marjinal konumda yer alan bir liderdi ve bu bağlamda Ukrayna milliyetçiliğini dışlayıcı "etnik milliyetçilik"ten daha çok ortak değer, dil, coğrafya ve tarihe dayalı kapsayıcı "yurttaş milliyetçiliği"ne dönüştürmeye başlamıştır. Zelenski dönemindeki bu kimlik politikası, onun seçim esnasındaki söylevlerine ve resmî törenlerdeki konuşmalarına net bir şekilde yansıtılmıştır. Aynı zamanda Rusya'nın Ukrayna işgali Ukrayna'ya ciddi hasar vermişken diğer yandan ise bütün Ukrayna halkını "Rusya'ya karşı direniş ve milli kurtuluş" etrafında birleştirmiştir. Daha önce "Slava Ukrayna (Yaşasın Ukrayna) - Heroyam Slava (Yaşasın Kahramanlar)" sloganı doğu kısmında nispeten olumsuz karşılanırken günümüzde ise her yerde aktif şekilde kullanılmaktadır. Böylece günümüzde Ukrayna milliyetçiliğinin daha çok "yurttaş milliyetçiliği" yönünde ilerlediği ve doğu-batı gerginliğini azaltmaya doğru gittiğini söylemek mümkündür.

Sonuç olarak, özellikle 2019 yılından sonra Ukrayna milliyetçiliği coğrafyanın yanı sıra ortak kan bağı, kültür ve inanca dayalı dışlayıcı "etnik milliyetçilik"ten Rus karşıtlığı, özgürlük, demokrasi, Ukrayna dili ve ortak Ukrayna coğrafyasına dayalı daha kapsayıcı "yurttaş milliyetçiliği"ne dönüşmeye başlamıştır. Rusya'nın Ukrayna'yı işgali bu dönüşümü daha da hızlandırmış ve tüm Ukrayna halkı içindeki birlikteliği güçlendirmiştir. Bu gelişmeler ışığında doğu-batı gerginliğinin de artık çözülmeye doğru gideceği öngörülmektedir.

Dr. Öğr. Üyesi Keisuke WAKIZAKA
Siyaset Bilimi ve Uluslararası
İlişkiler Bölümü

CİNSELLİKLE İLGİLİ ANNE- BABALARIN AKLINA TAKILAN BAZI SORULAR VE CEVAPLARI

Prof. Dr. Ayten ERDOĞAN
Psikoloji Bölümü

• **Çocuğum mastürbasyon yaparsa ne yapmalıyım?**

Mastürbasyon normal bir durumdur ve çocukların çoğu cinsel organlarına dokunurlar.

Çocuğunuzun kendi bedeni ile ilgilenmesinden dolayı suçlu hissettirmeyin. Ancak dört yaş itibariyle çocuğunuza bunun mahrem bir davranış olduğunu ve başkalarının yanında yapılmaması gerektiğini anlatabilirsiniz.

• **Çocuğumu, arkadaşları ile doktorculuk oynarken gördüm. Ne yapmalıyım?**

Tüm çocuklar doğal olarak meraklı olduklarından doktorculuk gibi oyunlar oynarlar. Bu çocuğunuza "Birbirinizin bedenini merak ettiğinizi biliyorum, haydi merak ettikleriniz hakkında konuşalım." diyerek bu konuda bir sohbet başlatmanız için iyi bir fırsattır. Ayrıca bunu "bedenin sana ait. Dokunmasını istemediğin kişilere "HAYIR" diyebilirsin." şeklinde sözlerle, olası tacizlere karşı kendini korumayı öğretmek için bir fırsat olarak da değerlendirebilirsiniz. Ayrıca güvenlikle ilgili konulara da dikkat etmelisiniz. Çocuklar genital organlarına kalem, çubuk ya da başka objeler sokarak yaralanabilirler. Diğer yandan aynı yaşta ki çocukların birlikte bu tür oyunlar oynamaları normal olmakla birlikte, bir ya da birkaç çocuğun diğerlerinden daha büyük olması endişe verici olabilir.

• **4 yaşındaki oğlum kız elbiseleri giyiyor ve evcilik oynuyor. Bu onun homoseksüel olmasına neden olur mu?**

Hayır. Bu tür oyunlar çocukların yetişkin dünyasını öğrenmesinin bir yoludur. Okul öncesi çağıdaki çocuklar çok farklı rolleri aktif olarak denerler.

• **Çocuğum sık sık müstehcen kelimeler kullanıyor. Ne yapmalıyım?**

Çocuğunuzun kullandığı kelimenin anlamını bilip bilmediğini kontrol edebilirsiniz. Çocuklar çoğunlukla bu tarz kelimeleri anlamını bilmeden kullanırlar. Kelimenin anlamını açıklarsanız bir daha kullanmak istemeyebilir. Çocuğunuza öfkelenildiğinde ya da kızdığı anda kullanabileceği daha uygun kelimeleri öğretin. Çoğu anne-baba çocuğunun müstehcen kelimeler kullanmasını istemez. Bu nedenle çocuğunuzla bu kelimelerin anlamı hakkında konuşarak başkalarının bu kelimelerin kullanılmasından rahatsızlık duyabileceğini anlatın.

• **Televizyonda yer alan cinsellik konusunda ne yapmalıyız?**

Cinsel konuların ve cinsel davranışların televizyonda sunulmuş biçimi çoğu anne-babayı rahatsız eder. Neredeyse tüm programlarda cinsiyet rolleri, beden imajı, duyguların nasıl ifade edileceği, evlilik ve ailenin anlamı ve insanların cinsellik konusunda nasıl iletişim kurduğu gibi birçok konuda cinsel mesajlar verilir. Televizyonu çocuğunuzla iletişiminizi güçlendirmek amacıyla kullanabilirsiniz. Televizyonu çocuğunuzla birlikte izleyin ve çeşitli konularda sohbet başlatmanızı sağlayacak programları tercih edin. Bu fırsatları çocuğunuzla cinsellik konusunu ve aile değerlerinizi konuşmak üzere değerlendirin. Ayrıca çocuğunuzun uygun olmadığını düşündüğünüz programları izlemesini kısıtlayın.

• **Bebekler nereden gelir sorusunu nasıl cevaplamalıyım?**

Daha küçük çocuklar için "Bebekler annenin karnında bulunan ve rahim ismi verilen özel bir yerde büyürler ve sonra dünyaya gelirler." şeklinde basit cevaplarla yetinin. 5 yaşından itibaren çocuklar bebeklerin nereden geldiği konusu ile daha yoğun olarak ilgilenmeye başlarlar ve daha ayrıntılı bir açıklamaya gereksinim duyabilirler.

PSİKOLOJİK DAYANIKLILIK: RUH SAĞLIĞININ KORUYUCU KALKANI

Dr. Öğr. Üyesi Alişan Burak YAŞAR
Psikoloji Bölümü

Travma, günümüzde yaygın olan pek çok ruhsal, zihinsel ve fiziksel bozukluğun kökünü oluşturuyor. Doğal afetlerden küresel salgının sebep olduğu global sıkıntıya, ekonomik krizden cehaletin insanlarda açtığı erken dönem yaralara kadar travmanın ruh sağlığını sarsan pek çok yanı mevcuttur. Bu travmaların sonucunda her 13 kişiden 1 tanesinin Travma Sonrası Stres Bozukluğuna sahip olduğu da görülmektedir.

Travmatik durumlar karşısında yaşanan olumsuz deneyimlere kolayca uyum sağlayabilen ve ruh sağlığını koruyabilen kişiler, psikolojik dayanıklılığı yüksek bireyler olarak addedilmektedir. Bu insanların zorluklar karşısında bu sorunlarla başa çıkabileceklerine dair yüksek inançları olduğu, hayata karşı pozitif bir perspektif geliştirdikleri ve sabır ile mizah gibi karakteristik özelliklere sahip oldukları görülmektedir. Bireysel özelliklere ek olarak destekleyici sosyal ilişkiler, ebeveynlerle güvenli bağlanma ve aile içi saadet de psikolojik dayanıklılığı artıran dışsal faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ruh sağlığı ile psikolojik dayanıklılık üzerine yapılan çalışmalara göre çocukluk istismarı yaşayan travmatik bireyler, depresyona daha yatkın hâle gelmektedir. Ancak psikolojik dayanıklılığı yüksek bireyler diğerlerine göre daha hafif bir semptomoloji göstermektedir. Bir nevi psikolojik dayanıklılık, patolojiye karşı bir kalkan görevi görmektedir. Covid-19 kapsamında yapılan çalışmalar ise psikolojik dayanıklılığı yüksek bireylerde travma sonrası büyüme gerçekleştiğini, salgın gerginliğinin azaldığını ve daha az negatif duygular deneyimlendiğini göstermiştir.

Peki, psikolojik dayanıklılığı artırmayı hedefleyen bir müdahale yöntemi nasıl olmalıdır? Yüksek risk altındaki çocuklara yönelik yapılan bir araştırma, çocuklarla olacak bir müdahalenin kişisel özellikleri, aile ilişkilerini, çevresel koşulları ve kendilik algısını hedeflemesi gerektiğini öne sürmektedir. Kişisel özellikler bakımından çocuklarda problem çözme yetisi, pozitif bir bakış açısı, yeni deneyimlere açıklık ve anlamlı bir hayat sürebileceğine olan inanç gibi beceriler geliştirilir. Aile içi ilişkilerde ise esas bakım veren ebeveynin çocuk yetiştirme becerisi ve aile üyelerinin gösterdiği destek ön plandadır. Bir diğer yandan, çevresel koşullar geliştirilirken çocuğun okul ortamı, arkadaşları, öğretmenleri ve onun gelişimini etkileyen insanlarla olan ilişkiler ele alınır. Son olarak kendilik algısını olumlu yönde etkilemek; benlik saygısı, özgüven ve öz-yeterlilik algısından geçer.

Özetlemek gerekirse psikolojik dayanıklılık, ruh sağlığımız için vazgeçilmez bir parçadır. Psikolojik dayanıklılığı artıracak müdahaleler geliştirerek farklı kesimler üzerinde uygulanmaları için teşvik etmek oldukça önemlidir. Böylece psikiyatrik bozuklukların yalnızca önüne geçmekle kalmaz; aynı zamanda kişilerin hayat kalitesini, genel memnuniyetini ve ruh sağlığını da pozitif yönde etkileriz.

Kaynaklara erişmek için lütfen tıklayınız.

COVID SONRASI STRES BOZUKLUĞU

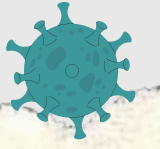
Dr.Öğr.Üyesi Arzu SOMAY
Psikoloji Bölümü

Covid-19 küresel salgınına neden olan yeni koronavirüsün (SARS-CoV-2) Çin'in Wuhan kentinde tespit edilmesinin ardından damlacık ve temas yoluyla birçok ülkeye yayılması, dünyanın her yerinde insanların sosyal yaşamlarını değiştirdi; bunu takiben yeni izolasyon önlemleri ve karantina günleri başladı. İzolasyon, gerçek insani bağlantıların kaybına ve belirsizlik nedeniyle stres ve endişe duygularının artmasına yol açarak zihinsel sağlıkları etkiledi. Bu halk sağlığı olayı, okulların ve üniversitelerin açılmasında gecikmelere ve çevrim içi öğretim yöntemlerine geçişe neden oldu (1).

Küresel salgının ortaya çıkmasının hemen ardından ruhsal bozukluklar dünya çapında ciddi bir artış göstermeye başladı. Covid-19, küresel çapta ölüm oranlarının artmasını ve çok sayıda psikolojik ve ekonomik etkiyi beraberinde getirdi. "Koronafobi" olarak adlandırılan kitlesel Covid-19 korkusu; zorunlu karantina ile birlikte genel nüfus arasında kaygı, istifleme davranışları ve TSSB düzeylerini artırdı. Ruh sağlığı bozuklukları yaygınlaşmaya başladı. Arkadaşlardan ve aileden izole olma, internet ve sosyal medya tüketimi, güvenlik arama, hastalık hakkında şüpheler yaşama ve karantina günlerinde yaşamı yönetme konusunda zorluklar baş gösterdi (3). Ruh sağlığı; fiziksel sağlığı, benlik algısını, ilişkileri ve sosyal bağlantılarla birlikte çok sayıda faktörü kapsadığı için eğitim, finans, eğlence ve hizmet alanlarındaki kapanışlar insanların ruh sağlıklarını daha da olumsuz etkiledi. Covid (+) hastalar damgalanmış olmanın psikolojisi altında ezildiler (2). Endişeli, siklotimik ve depresif davranış biçimleri çoğaldı. Endişeli davranışlar, korunma tutumlarını artırırken siklotimik ve depresif eğilimler, sosyal bağlantı isteğinde artışa neden oldu (4). Yetersiz erzak, enfeksiyon kapma korkuları ve yetersiz bilgiler endişe duygularının abartılı biçimde yaşanmasına neden oldu. En fazla risk altında olanlar; artan yorgunluk, kaygı, konsantrasyon bozukluğu ve kararsızlık şikayetleriyle karantinaya alınan sağlık personelleri idi. Küresel alarmın başlangıcında, kronik hastalığı olanlar ve gençler daha fazla psikolojik semptom gösterdiler. Bazı ülkelerde ise "Evde Kal" duyurusu yapılmadan önce bu semptomlar tespit edildi (5,6).

Salgın, insan türü üzerinde önemli psikolojik etkiler yarattı. Birçok kişi için ciddi sıkıntı, hoşnutsuzluk ve belirsizlik durumlarına kaynaklık eden bu salgın, normal yaşamın akışını tamamen sekteye uğrattı. Tarih boyunca salgınlar, depremler, tsunamiler vb. doğal felaketler, toplumsal boyutları olan travmatik olaylardır. Böyle durumların ardından ortaya çıkan başlıca halk sağlığı sorunu ise "Travma Sonrası Stres Bozukluğu" yani kısaca TSSB'dir. Küresel salgın öncesinde Dünya Sağlık Örgütü tarafından yürütülen Ruh Sağlığı Araştırmalarında, TSSB'nin yaşam boyu yaygınlığının %3,9 olduğu, doğal afetler sonrasında TSSB'nin genel prevalansının %12 ve tıbbi bir hastalığa bağlı insidansın %6.5 olduğu tahmin ediliyor iken Çin'de Covid-19 salgınının 1 ay sonrasında evde karantinaya alınan gençlerle yapılan bir çalışmada, TSSB'nin %12,8 oranında olduğu belirlenmiştir. Ulusal düzeyde yapılan araştırmalarla nüfusun genelinde Travma Sonrası Stres Bozukluğu'nun Hindistan'da %28, İspanya'da %15,8 civarında bulunmuştur. Diğer birçok salgın dönemi çalışmasında benzer CSSB prevalansları saptanmış ve bu sonuçlar CSSB'yi küresel bir halk sağlığı acil durumu olarak öne çıkarmıştır. Travmanın yoğunluğu ve derinliği özellikle Covid ile ilişkili olduğu için bu rahatsızlık "Covid Sonrası Stres Bozukluğu" olarak tanımlanmıştır (7,8,9).

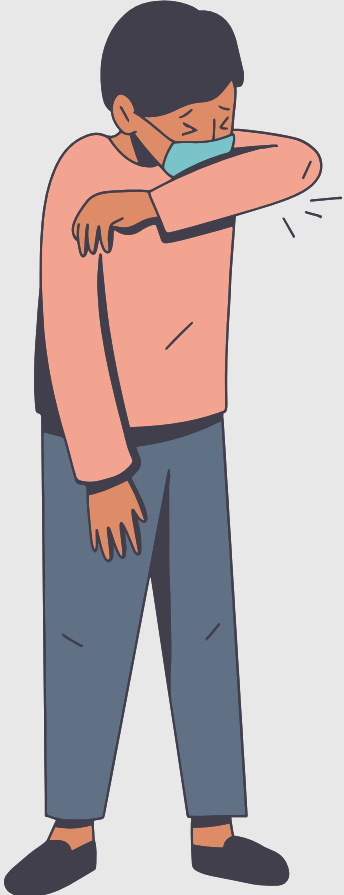

Covid SSB'nin başlıca nedenleri aşağıdaki şekilde sıralanmıştır (9):

• Covid SSB'nin başlıca nedenleri aşağıdaki şekilde sıralanmıştır (9):

1. Karantina/izolasyon nedeniyle şok.
2. Ağır hastalık ve hastaneye yatış nedeniyle zihinsel travma.
3. Enfeksiyon kapma ve yeni suçlar gibi hastalıklara karşı korku.
4. Yakınlarının ve sevdiklerinin ölümünü görselleştirmek.
5. İş/gelir kaybından kaynaklanan mali yük.
6. Sürekli günlük haber güncellemelerini izlemekten kaynaklanan stres ve şok.
7. Bilinmeyen yerlerde yakalanma kaygısı ve evde kalma nedeniyle aile içi şiddet/cinsel istismar.
8. Yeni aşılarından kaynaklanan olumsuz reaksiyonların hayali korkusu.
9. Toplumdan sosyal izolasyon damgası.
10. Morbid gelecekle ilgili korku.

CSSB olan kişiler bu rahatsızlıklarının farkında olmadıklarında ve tedavi edilmediklerinde intihar, aşırı depresyon, bipolar duygudurum bozuklukları gibi ciddi durumlar yaşadılar. Bazıları ise durumlarının bilincinde olmakla birlikte, toplumun ömür boyu akıl hastası olarak etiketlemesinden yani damgalanmaktan korktukları için bir uzmandan yardım istemediler. Oysa bugün itibarıyla tüm toplumlarda yerel, ulusal ya da küresel düzeylerde CSSB konusunda farkındalık yaratmak çok önemli bir olgu olarak görülmelidir. Stratejik olarak planlanmış toplum temelli sağlık eğitimi programları, kitle iletişim kampanyaları üzerinden CSSB'li kişilerin durumlarını sağlık profesyonelleri ile paylaşmaları ve uygun bir şekilde zamanında sağaltım görmeleri sağlanmalıdır. Psikolojik sağlık hizmetleri, Covid-19 sağlık hizmeti müdahalesinin stratejik çerçevesine dâhil edilmelidir. Aksi hâlde küresel düzeyde bir sağlık sorunu olarak daha büyük kayıplar yaşanabilme olasılığı yüksek olacaktır (10, 11, 12, 13).

Kaynaklara erişmek için lütfen tıklayınız.

GENİŞ PSİKOZ FENOTİPİ VE KENTLEŞME

Dr. Öğr. Üyesi Filiz Şükrü Gürbüz
Psikoloji Bölümü

Psikotik bozukluklarda görülen sanrı ve varsanı gibi belirtilerin daha hafif biçimleri genel toplum içinde de gözlemlenebilmektedir ve eşik altı psikotik yaşantılar olarak adlandırılmaktadır. Şizofreni yaygınlığı binde 4 ile 14 arasında değişirken eşik altı psikotik yaşantıların yaygınlığı yüzde 3.5 ile 17 arasında değişmektedir. Özellikle ergenlik döneminde artan bu eşik altı yaşantılar daha sonraki psikotik bozukluk gelişimi için öngörücü bir etken işlevi görmektedir. Eşik altı psikotik yaşantılar, psikotik belirtiler ve psikotik bozuklukların oluşturduğu yelpaze geniş psikoz fenotipi olarak tanımlanmaktadır ve son on yıl içinde bu geniş fenotiple ilgili birçok araştırma yapılmıştır. Geniş psikoz fenotipinin hastalık ucunu oluşturan şizofreni ve benzeri bozuklukların etiyojisi hâlen tam olarak aydınlatılamamıştır; ancak bu bozuklukların gen-çevre etkileşimi sonucunda ortaya çıktığı düşünülmektedir.

Genetik yatkınlık, hastalığıdaki en önemli risk etkeni olarak kabul edilmekle birlikte, bu yatkınlığın hastalığa dönüşmesinde çevresel etkenler de önemli rol oynamaktadır. Yapılan çalışmalar neticesinde genel toplumdaki şizotipal özelliklerin işaret ettiği psikoz benzeri yaşantıların kalıcılığında bu yaşantıların şiddeti, madde kullanımı ve affektif bozukluk komorbiditesi, etnik azınlık grubunda olma, ayrımcılığa maruz kalma ya da kentsel bir yerleşim biriminde büyüme gibi çevresel etkenlerin belirleyici rol oynadığı görülmüştür.

Geniş psikoz fenotipinin ortaya çıkmasında rol oynadığı bilinen çevresel etkenler arasında özellikle “göç” ve çocukluk çağında maruz kalınan “kentsel çevre” ayrı bir yer tutmaktadır. Çünkü her iki çevresel risk etkeni ile diğer psikiyatrik hastalıklar arasında ilişki saptanamamıştır. Göç ve kentleşme, psikotik belirtiler ve bozukluklara özgün çevresel risk etkenlerinin başında gelmektedir. Geniş psikoz fenotipi, kırsal yerleşimlere göre kentlerde yaklaşık 2-3 kat daha yüksektir. Ayrıca geniş psikoz fenotipinin kentler içindeki dağılımı da yerleşim birimlerinin sosyal yapısına göre farklılık göstermektedir. Çalışmacılar özellikle kentleşmenin; nörogelişimsel risk etmenlerine maruziyeti artırarak, genetik aktarımın gücünü büyütürken, sosyoekonomik sınıf ayrımına yol açarak, toplumsal parçalanma ve düzensizliğe neden olarak, toplumsal ağların yapısını bozarak ve toplumsal destek sistemlerini sekteye uğratarak ruh sağlığını olumsuz yönde etkilediğini öne sürmektedir.

ALKOL KULLANIMI VE ALKOL KULLANIM BOZUKLUĞUNUN TANINMASI

Dr. Öğr. Üyesi Hanife Yılmaz Çengel
Psikoloji Bölümü

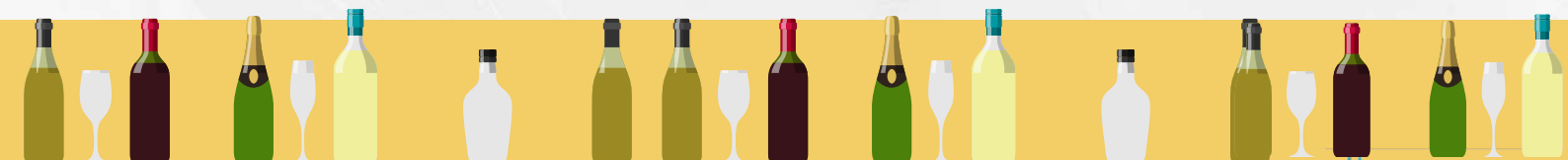
Alkol kullanımı, tüm dünyada özellikle de gelişmiş ülkelerde oldukça sık görülmektedir. Alkol kullanımıyla ilişkili sorunlar yalnızca kişiyi ve kişinin genel sağlığını etkilemekle kalmamakta; ailesini, arkadaş çevresini, iş yaşamını ve toplumu da olumsuz etkilemektedir (1). Alkol kullanımı olan herkes AKB (Alkol Kullanım Bozukluğu) tanısı almamakta ve alkol kullanan kişiler karşımıza sosyal içicilikten düşük, orta, yüksek ve çok yüksek riskli kullanıma ve alkol kullanım bozukluğuna kadar uzanan bir spektrumda çıkmaktadır. Riskli alkol kullanımını tanımlamadan önce "standart içki" kavramına değinmek gerekir. Standart içki ortalama 10 gr (8-13 gr) alkol içeren içkidir. Aşağıda en çok kullanılan alkol çeşitlerine göre standart içkiye karşılık gelen miktarlar belirtilmiştir (Resim 1).

Riskli alkol kullanımı, kullanılan alkol miktarı ve kullanım sıklığı ile ilişkilidir. Riskli alkol kullanımı dendiğinde günde 4 ya da haftada 14 standart içkiden fazla içen erkekler; günde 3 ya da haftada 7 standart içkiden fazla içen kadınlar ve 65 yaş üstü kişiler akla gelir (2). Tek seferde yoğun (erkek için 5 ve üzeri standart içki, kadın için 4 ve üzeri standart içki) alkol alımı (binge drinking) da riskli alkol kullanımı olarak değerlendirilir. Alkol kullanım sıklığı açısından baktığımızda haftada 5 günden fazla alkol tüketimi riskli kullanım ölçütlerindedir (3). DSÖ 7 mg/gün etanol kullanımını üst limit olarak belirlemiştir. Alkol kullanımı için üst yaş sınırı ülkeden ülkeye değişmekle birlikte 16-18 yaşından küçüklerin hiç alkol kullanmamaları, genç erişkinlerin ve yaşlıların da kullanımlarını bu sınırdan tutmaları önerilmiştir. Hamileler için de alkol alımının bu dönemde tamamen bırakılması önerilmiştir (4). Riskli alkol kullanımı mortalite ve morbidite riski ile ilişkilendirilmiş olup, spektrumda AKB'ye doğru gittikçe alkollü araç kullanımı, yaralanmalar, korunmasız cinsel ilişki gibi riskli davranışlar, fiziksel ve ruhsal hastalıklar artmaktadır. Riskli alkol kullanımının başlangıcından itibaren 6-8 yıl içinde AKB geliştiği bildirilmiştir (5).

DSM-5'te "Alkol Kötüye Kullanımı" ve "Alkol Bağımlılığı" başlıkları iki ayrı tanı kategorisi olmaktan çıkarılarak "Alkol Kullanım Bozukluğu (AKB)" başlığı altında birleştirilmiş ve tek bir bozukluk olarak ele alınmıştır. Karşılanan her ölçüt sayısına göre hafif (2-3 ölçüt), orta (4-5 ölçüt) ve ağır (6 ölçüt ve üzeri) şeklinde şiddet skalası getirilmiştir. AKB; kişinin alkol kullanma davranışı üzerinde kontrolünü kaybettiği, zararlarını bilmesine rağmen kompulsif yani yineleyici şekilde alkol kullandığı, kullanmadığında yoksunluk belirtilerinin geliştiği, aşırma denen yoğun istek yaşadığı, depresme yani nökslerle giden kronik bir beyin hastalığıdır. AKB'nin hastalık olarak kabul edilmesi önemlidir; çünkü AKB olan kişiler ne yazık ki hem aileleri hem toplum tarafından dışlanmakta hatta sağlık çalışanları tarafından da damgalanmaya maruz kalmaktadır (6). Bu damgalanma sonucunda hastaların büyük bölümünün tanı almadığı ve tedavisiz kaldığı saptanmış, sağlık çalışanlarının bu hastalara müdahale etmekte gönülsüz davrandığı sonucuna ulaşılmıştır (7). Bu açıdan alkolle ilişkili sorunların doğru saptanması, uygun müdahaleler geliştirilerek önlenmesi ve tedavi edilmesi oldukça önemlidir. Alkol kullanım sorununun azalması beraberinde birçok fiziksel ve ruhsal hastalığın da önlenmesini, ayrıca aile içi sorunların ve ekonomik yükün de azalmasını sağlayacaktır.

Kaynaklara erişmek için lütfen tıklayınız.

2 NİSAN OTİZM FARKINDALIK GÜNÜ

SOSYO- GÜNDEM

Doç. Dr. Canan TANIDIR Psikoloji Bölümü

Otizm spektrum bozuklukları; sosyal becerilerde ve dil gelişiminde problemler, tekrarlayıcı hareketler ve kısıtlı ilgi alanlarıyla karakterize nörogelişimsel bir bozukluktur. Bazı belirtiler bebeklik döneminden itibaren kendini gösterir. Örneğin göz kontağı kurmama, kucağa alınmaya ilgili olmama, anneye gülümsememe gibi. Son yıllarda sıklığı giderek artmaktadır. Bunun nedenlerinden biri bu hastalığın artık daha fazla tanınıyor olmasıdır. Ayrıca anne-babanın ileri yaşı gibi faktörler de buna katkıda bulunuyor gibi görünmektedir. Amerika'da Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezi (CDC)'nin 2018 yılında 8 yaş çocuklarında tarama olarak yaptığı çalışmaya göre otizm spektrum bozukluklarının prevalansı 44 çocukta 1 gibi yüksek bir orandadır. Sık görülen belirtiler; akranlara ilgi duymama, arkadaşlık ilişkisi kuramama, göz kontağının kısıtlı olması, seslenince bakmama, komut almama, ilgilerini paylaşmama, hayali oyunların kısıtlı olması, konuşmanın gecikmesi, karşılıklı diyalogu sürdürmememe, karşılıklı oyunu sürdürmememe, el çırpma, kanat çırpma, sallanma, kendi etrafında dönme, oyuncakları sıralama gibi tekrarlayıcı hareketler; rutinelere aşırı bağlılık ve duyuasal hassasiyetler gibi belirtilerdir.

2 yaşındaki bir çocuğa deneyimli bir klinisyen tarafından tanı konabilir ama çoğunlukla belirtiler 2 yaşından önce daha küçük aylarda da mevcuttur. Bu bebeklerin bir kısmı aşırı sessiz, kucağa alınmak için ağlamayan kolay bebekler iken bir kısmı da tersine sürekli huzursuz, ağlayan, yatıştırılması zor bebeklerdir. Temel tedavi yöntemi bireysel eğitim programlarıdır. Bunun yanında ebeveyn eğitim programları ile ebeveynlerin de çocuğun eğitimine dâhil olmaları, çocuklarıyla oyun üzerinden sıcak bir ilişki kurmaları çok önemlidir.

Hastalığın gidişatında erken tanı ve tedavi çok önemlidir. Bunun yanında çocuğun zihinsel kapasitesi, çocuğun dil gelişimi, eşlik eden hastalıkların olup olmaması, verilen eğitimin kalitesi ve ebeveynlerin çabası da oldukça önem arz etmektedir.

Kaynaklara erişmek için lütfen tıklayınız.

TRAUMATİK OLAYLARIN YAYGINLIĞI

Dr. Öğr. Üyesi Erkal ERZİNCAN
Psikoloji Bölümü

Dünya tehlikelerle doludur. Son günlerde yaşanmakta olan savaş durumu sadece Rusya ve Ukrayna'yı etkilememiş, aynı zamanda dünyanın dört bir tarafındaki insanları "Metaverse" rüyasından uyandırarak gerçek dünyanın tehlikelerle dolu bir yer olduğunu hatırlatmıştır. Rusya'nın nükleer silah kullanımı ile ilgili tehditleri ve üçüncü dünya savaşının başlayabileceği yönündeki senaryolar dünyanın her yerindeki insanları kaygılandırmıştır. Ek olarak savaş ile ilgili görüntüler, sosyal medya aracılığı ile çok hızlı ve kontrolsüz şekilde yayılmıştır. Bu süreç başta Ukrayna'daki halk olmak üzere dünya genelinde pek çok insanın ruhsal travma ile tekrar tanışmasına yol açmıştır.

Travma Sonrası Stres Bozukluğu (TSSB), işlevsellikte belirgin bozulma ile giden sıklıkla kronik bir hastalıktır. Hastalığın gelişmesi yaşanan travmatik olaydan yıllar sonra bile olabilmektedir. Hastalığın belirtileri zaman içinde dalgalanmalar gösterebilmekte ve stresle artabilmektedir.

DSM, beş travmatik olayın tanımını şu şekilde yapmıştır. "Aşağıdaki yollardan biriyle (ya da birden çoğuyla), gerçek ya da göz korkutucu bir biçimde ölümle, ağır yaralanmayla karşılaşmış ya da cinsel saldırıya uğramış olma:

1. Doğrudan örseleyici olay(lar) yaşama.
2. Başkalarının başına gelen olay(lar)ı, doğrudan doğruya görme (bunlara tanıklık etme).
3. Bir aile yakınının ya da yakın bir arkadaşının başına örseleyici olay(lar) geldiğini öğrenme. Aile bireyinin ya da arkadaşının gerçek ölümü ya da ölüm olasılığı kaba güçle ya da kaza sonucu olmuş olmalıdır.
4. Örseleyici olay(lar)ın sevimsiz ayrıntılarıyla, yineleyici bir biçimde ya da aşırı bir düzeyde karşı karşıya kalma (Örn. insan kalıntılarını toplayan ilk kişiler, çocuk sömürsünün ayrıntılarıyla yeniden yeniden karşılaşan polis memurları)."

Bu bağlamda travmatik olay, işten çıkarılmak gibi stresli bir yaşam olayı olmanın ötesinde kişinin bedensel ve ruhsal bütünlüğünü tehdit edici ve yoğun korku, çaresizlik, dehşet ve utanma gibi duygulara yol açan bir olay olarak tanımlanabilir.

İnsanların çoğu yaşamlarının herhangi bir döneminde en az bir travmatik olay ile karşılaşacaktır. 24 ülkeden toplamda 68 bin 894 yetişkin katılımcı ile yürütülen bir çalışmada katılımcıların %70'inden fazlasının en az bir travmatik olaya; %30,5'inin ise dört veya daha fazla travmatik olaya maruz kaldığı bildirilmiştir. Bu çalışmada rapor edilen ortalama travma sayısı 3,2 olup travmatik olaya en az bir kez maruz kalan katılımcılar arasındaki travmatik olay sayısı ise ortalama 4,6'dır. Ek olarak travmatik olaya maruz kalmak ile ilgili bilinen en önemli risk faktörlerinden birisi de daha önce travmatik olaya maruz kalmış olmaktır.

Travmatik olayın bu kadar yaygın olmasına karşın her travmatik olay sonrasında travma sonrası stres bozukluğu gelişmemektedir. Travma sonrası stres bozukluğunun yaşam boyu yaygınlığının %7,7 ile %9,2 arasında olduğu bildirilmiştir. Sanılanın aksine travmatik olay sonrasında en çok ortaya çıkan ruhsal bozukluk da travma sonrası stres bozukluğu değil, majör depresif bozukluktur ve yine sanılanın aksine travmatik olay karşısında en çok görülen durum ruhsal bir bozukluğun ortaya çıkması değil, psikolojik dayanıklılık ile sağlıklılığın devamıdır. Travmatik olaylar tahmin edilenden daha yaygındır ve ilgili koruyucu ruh sağlığı uygulamalarının yapılması özellikle günümüzdeki gibi riskin fazla olduğu dönemlerde oldukça hayatidir.

SOSYAL AĞLARA YAKALANMA: "BENSİZ EĞLENİYORLAR MI?"

Prof. Dr. Ekrem Cüneyt EVREN
Psikoloji Bölümü

Günümüz dünyasında bireyler, zamanlarının çoğunu sosyal ağlarda bilgi paylaşarak, popüler konuları takip ederek, kendi "durumlarını" güncelleyerek ve arkadaşlarınıninkilerle etkileşimde bulunarak geçirebilmektedir. Sosyal ağlardan beslenen bu sürekli güncelleme ve izleme davranışı, eksik kalma korkusu (fear of missing out [FoMO]) olarak adlandırılan yeni bir kavramın doğmasına neden olmuştur (Evren 2021).

FoMO "başkalarının kendisinin yaşayamadığı bir ödüllendirici deneyim yaşadığına dair yaygın bir endişe" ve "başkalarının yaptıklarıyla sürekli bağlantıda kalma arzusu" olarak tanımlanmaktadır (Przybylski ve ark. 2013). Öte yandan FoMO bireyin sosyal ağlardaki ödüllendirici deneyimleri kaçırma kaygısı olarak da tanımlanır (Przybylski ve ark. 2013). FoMO, başkalarının kendilerinden daha tatmin edici hayatlara sahip olabileceği endişesinden kaynaklanan bir tür sosyal kaygıdır (Can ve Satici 2019).

FoMO; sosyal medya bağımlılığı, sosyal paylaşım sitelerini kullanırken yaşanan stres düzeyi, araç kullanırken / öğrenirken cep telefonu kullanımı, sosyal medya yorgunluğu, azalmış benlik saygısı, zayıf uyku, üniversite eğitimine uyumsuzluk, akıllı telefon bağımlılığı, nörotiklik, depresyon ve kaygı gibi değişkenler ile ilişkilendirilmiştir (Can ve Satici 2019, Evren 2021, Przybylski ve ark. 2013).

Kullanıcıların, sosyal ağlarda kendi hesapları üzerinde yeni içerikler ile güncellemeler yapamaması ve arkadaşlarının yaptıkları ile etkileşimde bulunamaması, FoMO olan bireyleri ciddi düzeyde rahatsız eder (Przybylski ve ark. 2013). FoMO olan bireyler, sosyal ağlarda geçirdikleri süre dışındaki yaşamlarında sürekli yalnız hissettiklerini bildirmekte, normal yaşamdaki ilişkilerinde eksik olan sevgi ve şefkati bilgi paylaşma ve yayılmasını sağlama ile tamamlamaya çalışmaktadırlar. Bu nedenlerden ötürü FoMO olanlarda sosyal ağlara katılım özellikle çekici olabilmektedir (Evren 2021). FoMO, sosyal ağların kullanımındaki artışın arkasındaki itici güç olarak değerlendirilmektedir (Przybylski ve ark. 2013). FoMO düzeyleri gençlerde ve özellikle genç erkeklerde daha yüksek bulunmaktadır. FoMO, genel yaşam memnuniyet düzeyini ve doyumunu düşürmektedir. FoMO olan bireyler; en başta toplumdan daha izole bireyler olmalarına neden olan bu sosyal ağların aşırı kullanımını, yüz yüze iletişime yeğleyerek yalnızlıklarını derinleştirmektedirler. Kaynaklara erişmek için lütfen tıklayınız.

Sosyalleşme Zamanı

Arş. Gör. GÖZDE ÇAĞLAR
Lojistik Yönetimi Bölümü

Bu ay hazırladığımız bültende Google Arts & Culture'da yer alan Sintra Ulusal Sarayı'nı ele aldık. Daha fazlasına erişmek için lütfen tıklayınız.

SİNTRA ULUSAL SARAYI

Portekiz'de hayatta kalan tek Ortaçağ kraliyet sarayı ve Portekiz kraliyet ailesinin 1910'a kadarki ikametgâhı olan Sintra Ulusal Sarayı'nın kökeni, İber Yarımadası'ndaki Müslüman döneminin başlangıcına kadar takip edilebiliyor.

Saray; ülkenin yeni dünyalara açıldığı ve mimarisi ile Gotik, Mudejar ve Rönesans unsurlarının ahenkli birleşimine damgasını vurduğu Portekiz tarihinin en başarılı anlarından bazılarının canlı bir kanıtı olarak duruyor.

Sarayın dış profili, iki anıtsal koni şeklindeki bacasıyla ünlü olurken iç duvarları bugün hâlâ yerinde olan Avrupa'nın en büyük Mudejar çinileriyle kaplıdır. Saray aynı zamanda ülkenin en önemli hanedan odalarından birini içermekle birlikte bazı önemli dekoratif sanat koleksiyonlarına da sahiptir.

Sintra Ulusal Sarayı, 1995 yılında UNESCO tarafından Sintra Kültürel Peyzajı'nın bir Dünya Mirası Alanı olarak tanınmasının ardından şimdilerde 2000 yılında kurulan kamu şirketi Parques de Sintra - Monte da Lua, S.A. (PSML) tarafından yönetilmektedir.

PSML, bölgedeki devlet mülklerini (Pena ve Monserrate Parkları, Bahçeleri ve Sarayları, Edla Kontesi Dağ Evi, Sintra Ulusal Sarayı, Mağribi Kalesi, Capuchos Manastırı) ve Ulusal Queluz Sarayı'nı yönetmektedir.

Sintra Ulusal Sarayı'nı sanal olarak ziyaret etmek için lütfen tıklayınız.

Etkinlik İstanbul

SosyoCom ailesi olarak bu ayki sayımızda sizler için ziyaret edilebilecek bir yer olarak *Aşiyan Müzesi*'ni seçtik.

Şair Tefvik Fikret'in 1906-1915 yılları arasında yaşadığı ev, günümüzde Aşiyan Müzesi olarak hizmet vermektedir. 1940 yılında eşi Nazime Hanım'dan İstanbul Belediyesi tarafından satın alınıp 1945 yılında Edebiyat-ı Cedide Müzesi olarak açılmıştır. Tefvik Fikret'in daha önceleri Eyüp mezarlığında bulunan naaşı, 1961 yılında doğal görünümü ile çok beğendiği bu bahçeye nakledilmiş ve bu tarihten sonra müze "Aşiyan Müzesi" adını almıştır.

Tefvik Fikret, evinin projelerini kendisi çizmiş; Farsça "yuva" anlamına gelen aşiyan kelimesini de buraya isim olarak koymuştur. Bahçe içerisinde ahşap 3 katlı olan Aşiyan Müzesi'nin zemin katı bugün idari işler için kullanılmaktadır. Birinci katta Edebiyat-ı Cedidecilerin fotoğraf, kitap ve özel eşyalarının sergilendiği Edebiyat-ı Cedide Odası; Abdülhak Hamit'e ait kişisel eşyalar, tablolar, fotoğraflar, çalışma masası ve koltukların bulunduğu Abdülhak Hamit Salonu; kadın şairlerimizden Nigar Hanım'a ait kitaplar, fotoğraf, resimler, şahsi arşiv ve eşyalarının sergilendiği Şair Nigar Hanım Odası bulunmaktadır. Tefvik Fikret'e ayrılmış olan ikinci katta şairin yatak odası ve çalışma odası yer almaktadır. Şairin yaşadığı yıllarda yatak odası olarak kullandığı odada şahsi eşyaları, vefat ettiği yatak ve Mihri Hanım tarafından şairin yüzünden alınan maskın kopyası gibi objeler sergilenmektedir. Fikret'in çalışma odası olarak kullandığı odada ise çalışma masası ve koltuğu, kendisi tarafından yapılan resim çalışmaları ve tablolar bulunmaktadır. Şehzade Abdülmecit Efendi'nin, Tefvik Fikret'in kaleme aldığı "Sis" şiirinden esinlenerek yaptığı ünlü Sis tablosu da buradadır.

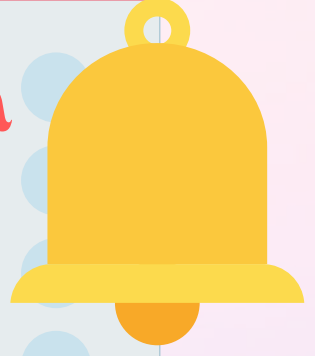

Beşiktaş'taki Aşiyan Yokuşu'nda yer alan müze, eşsiz boğaz manzarasıyla birlikte ziyaretçilerini beklemektedir.

Bu ayki etkinliklerin başlıcalarını sizler için İstanbul'da Mayıs köşemizde derledik. Detaylara erişmek için <https://kultur.istanbul/> ve <https://kultursanat.istanbul/> adreslerini ziyaret edebilirsiniz.

İstanbul'da Mayıs...

Etkinlik Türü	Etkinlik Adı	Tarih	Yer
Konser	Ensemble Appassionata	09-03-2022 20:30 - 30-06-2022	Çevrim içi
Dinleti	27 Mart Dünya Tiyatro Günü'ne özel: "Öyküler"	27-03-2022 12:00 - 30-06-2022	Çevrim içi
	Âşık Veysel "Uzun İnce Bir Yoldayım" Şiir Dinletisi	20-12-2021 - 30-06-2022	Çevrim içi
Seminer	Türkiye'de Modern ve Çağdaş Sanatın Tarihi	15-03-2022 19:30 - 24-05-2022	Çevrim içi
Sergi	Birlikte: İstanbul Sanat Müzesi'ne Doğru	03-04-2022 09:00 - 03-07-2022 18:00	Müze Gazhane
	Şairler Neden Resim Yapar?	21-03-2022 10:00 - 21-06-2022	İBB Saraçhane Sergi Salonu
Tiyatro	Şehirde Kimse Yokken	12-04-2022 20:30 - 28-05-2022	Zorlu PSM Turkcell Platinum Sahnesi
	Evlilikten Sahneler	14-04-2022 20:30 - 24-05-2022	Zorlu PSM
	Tartuffe	27-03-2022 20:30 - 30-06-2022	Çevrim içi

Dünyanın Bildiği Türk Lezzeti: Döner

Arş. Gör. Dilek EROL
Yeni Medya ve İletişim Bölümü

Döner ya da döner kebab dünyaca tanınmış Türk mutfağı lezzetleri arasındadır. İsmi demir çubuklara geçirilen etin dikey vaziyette döndürülerek pişirilmesinden alan dönerin geçmişi 1200'lere dayandırılmaktadır. Ancak döner benzeri bir yemekten bahseden ilk kaynak 17. yüzyılda yazılan Evliya Çelebi'nin *Seyahatnamesi*'dir. Evliya Çelebi'nin Kırım'da görüp anlattığı bu yemeğin tarihine dair iki farklı görüş daha vardır. Bunlardan biri 1800'lerde Kastamonulu Hamdi Usta tarafından bulunduğu, bir diğeri ise Bursalı İskender Bey'in etleri şişlere takarak pişirmesi ile dönerin ortaya çıktığı yönündedir.

Türk hızlı yemek kültürünün en bilinen yemeği sayılabilecek döner, yöreden yöreye lezzet farklılıkları gösterir. Bugün Anadolu'da odun, kömür ya da gaz ocaklarında pişirilen; kesimi, sunumu, soslarıyla ya da etin marinasyonu ile farklılaşan döner çeşitleri mevcuttur. Kastamonu döneri, Bodrum döneri, Bayburt döneri, Ankara döneri, Hatay döneri, Samsun döneri ve tabii Bursa döneri en bilinenleridir. Döner yapımında genellikle dana eti tercih edilmekle birlikte kuzu eti de kullanılır. Tavuk eti ile yapılan döner ise hem ekonomiktir hem de oldukça yaygın tüketilmektedir. Son yıllarda kıymanın da döner yapımında tercih edildiği görülmektedir.

Dönerin Avrupa başta olmak üzere tüm dünyada yaygınlaşması 1960'larda Almanya'ya giden Türk işçiler vasıtasıyla olmuştur. Bugün Avrupa'da ve dünyanın farklı pek çok yerinde dana, kuzu, tavuk ve domuz başta olmak üzere çeşitli etler ile döner yapılmaktadır. İstanbul'da lezzetli döner yenebilecek çok sayıda mekân vardır. Kullandıkları etin lezzeti, sosu ya da sunumları ile farklılaşan belli başlı dönercileri şöyle sıralayabiliriz: Tatar Salim (Kadıköy - Ataşehir), Tarihi Karadeniz Pide ve Döner Salonu (Beşiktaş), Bayramoğlu Döner (Beykoz), Şahin Usta (Kapalıçarşı, Fatih), Enbey Döner (Beylikdüzü), Metet Döner (Üsküdar), Münhasır (Taksim, Beyoğlu), Sedef Büfe (Sultanahmet, Fatih).

Afiyet olsun...

21'İNCİ YÜZYILDA KLİNİK PSİKOLOG OLMAK

İGÜ MEZUN

Melike Selin KARACIK
Psikoloji Bölümü Mezunu

İçinde bulunduğumuz 21. yüzyılda “Klinik Psikolog” unvanına sahip olabilmek için üniversitelerin Psikoloji bölümünden mezun olup daha sonrasında Klinik Psikoloji Yüksek Lisansı yapmış olmak gerekmektedir. Klinik psikoloji; bireylerin duygusal, davranışsal ve zihinsel rahatsızlıklarını inceleyen psikolojinin bir alt dalıdır. Klinik psikologlar bireylerin dışında aileler ve toplulukların yaşamları boyunca karşılaştıkları sorunları gidermek için çabalar ve bunu yaparken de psikoterapiye başvururlar. Psikoterapi bireylerin duygusal ve davranışsal problemlerini çözebilmek ve bireylerin ruhsal sağlıklarını korumak ve geliştirmek için kullanılan tekniklerin genel bir adıdır. Birden fazla psikoterapi yöntemi vardır: Bilişsel Davranışçı Psikoterapi, Şema Terapi ve Gestalt Terapi psikoterapi yöntemlerinden bazılarıdır ve her psikoterapi yönteminin psikolojik rahatsızlıklara yaklaşımı ve tedaviye yönelik etkisi farklıdır. Klinik psikologlar kendilerine ve birlikte çalışmak istedikleri danışanlarına bağlı olarak yetkin olabilmek için psikoterapi eğitimi almaktadır. Psikoterapi eğitimi aldıktan sonra terapi vermeye başlayacak olan klinik psikologlar mutlaka çalıştıkları alana uygun olarak danışman desteği almalıdır. Terapi vermeye yeni başlamış bir klinik psikolog, danışmanın yönlendirmeleriyle danışanlarına daha faydalı olabilmektedir.

Klinik psikolog unvanına sahip olan kişiler her yaş grubundan kişilerle çalışabilir algısı yanlış bir algıdır. Örneğin çocuklar ile çalışan bir klinik psikolog, çocuk ve ergenler için Bilişsel Davranışçı Terapi Eğitimi, yetişkinler ile çalışan bir klinik psikolog ise yetişkinler için Bilişsel Davranışçı Terapi eğitimi alabilmektedir. Klinik psikologlar uzmanlaştıkları psikoterapi ekolüne göre danışan görmeleri danışan-danışman iş birliği açısından daha doğru olacaktır. Aksi takdirde klinik psikolog, danışanlarına faydadan çok zarar verme pozisyonunda kendini bulabilmektedir. Klinik psikoloğun uzmanlaştığı psikoterapi ekolüne uygun olmayan bir danışanla karşılaşıldığında, danışana yardımcı olabilecek ilgili alanda yeterliliği olan başka bir klinik psikoloğa ya da psikiyatriste yönlendirilerek yardımcı olabilmektedir. Klinik psikologlar hastaneler, sağlık hizmetleri servisleri, ruh sağlığı birimleri, danışmanlık merkezleri, askerî hizmetler, okullar ve üniversitelerde çalışabilmektedir.

Ben İstanbul Gelişim Üniversitesi Klinik Psikoloji Programından 2021 yılında mezun olduktan sonra yetişkinlerle çalışmak istediğim için yetişkinlere yönelik Bilişsel Davranışçı Terapi Eğitimi ve Şema Terapi Eğitimi olarak online danışmanlık platformunda danışan görmeye başladım. Hâlen farklı eğitimler almaya devam etmekteyim. Klinik psikolog olmak isteyen kişiler de hangi alanda ilerlemek istediklerine karar verip bu alana uygun psikoterapi eğitimleri alarak mesleklerini başarıyla icra edebilirler.

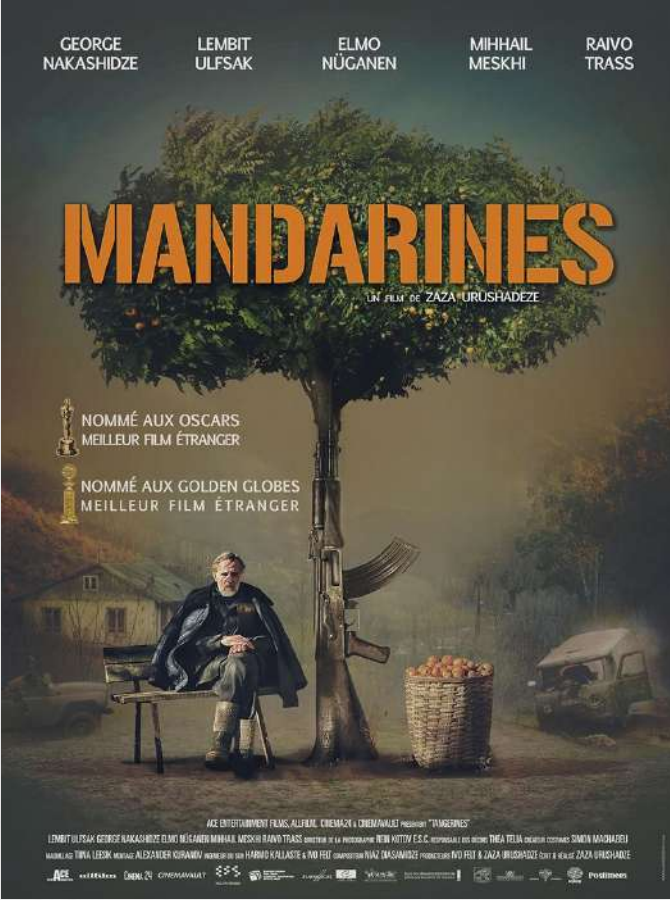

MANDALINA BAHÇESİ FİLMİNE PSIKANALİTİK BİR YAKLAŞIM

İGÜ ÖĞRENCİ

Emirhan ONURSAL
Psikoloji Bölümü 2. Sınıf Öğrencisi

Gürcü yönetmen Zaza Urushadze tarafından yazılıp yönetilen, 2013 yılı Estonya- Gürcistan ortak yapımı Mandalina Bahçesi, 1992 yılında gerçekleşen Gürcü - Abhaz Savaşını konu alıyor. Savaşın başlamasıyla birlikte bölgedeki bir köyde yaşayan Estonyalılar kendi ülkeleri olan Estonya'ya kaçmışlardır fakat bu toprakları hâlâ terk etmeyen ve mandalina toplamakla uğraşan Ivo ve Margus adında iki Estonyalı kalmıştır. Bir gün arazilerinde biri Gürcü diğeri Çeçen olan yaralı iki asker bulurlar. İyileşene kadar onları evlerinde misafir etmeye karar verirler.

Filmde toprak, toprak kavgası ve toprak olmak gibi kavramlar sıklıkla vurgulanıyor. Gerek üretkenlik açısından gerekse doğumu temsil ettiğinden dolayı psikanalitik açıdan toprağı, anneye bağdaştırmak mümkündür. "Topraktan gelip toprağa gitmek" ve "toprak ana" gibi deyimler ise bu bakış açısını onaylar niteliktedir.

Tüm insanların tek bir topraktan geldiğini varsayarsak, bu doğrultuda Gürcü ile Çeçen'in de kardeş olduğunu söylemek yanlış olmaz. Filmde geçen "Toprak için savaşıyorlar." ve Ahmed karakterinin "Ailem için savaşıyorum." replikleri ise buradaki savaşın; anneyi temsil eden toprağı koruma içgüdüsüyle gerçekleşen, anneyi ele geçirmeye yönelik kardeşler arası bir ödipal çatışma olarak görmek mümkündür.

Gürcü askerin ise Çeçen'e "Toprağımdan defol!" demesi anneyi, kardeşiyle paylaşmak istemediğinin bir göstergesidir. Film boyunca iki yaralı askerin sürekli bir kavga içerisinde olmaları ve birbirlerini öldürme istekleri açıkça görülmekte ve fallik bir nesne olan silah figürü de bu çatışma içerisinde yer almaktadır. Onlar kavga ettikçe onları sürekli ayıran -anne rolünde düşünülebilecek- Ivo karakteri vardır. Ne olursa olsun iki asker de onun sözünü dinler ve ona saygı gösterir. Ivo'nun evindeki yaralı askerleri kastederek Margus'a "Çocuklar erkenden uyuyorlar, biraz içki içelim." diyerek onları çocukları gibi sahiplenen bir ebeveyn tutumu görülmektedir. Başka bir sahnede ise Margus kapıyı sertçe çekip çıktığında öfkelerinin benzerliğinden dolayı Ivo, Ahmed'e "Senin akrabam olma ihtimali var mı?" diye sorar.

Freud, Kültürdeki Huzursuzluk kitabında insanın vahşi bir canavar olarak saldırgan bir tutuma sahip olduğundan ve bu tutumun sebebinin de ölüm dürtüsü olduğundan söz eder. Filmdeki saldırgan tutumun da ölüm dürtüsünden kaynaklanan, toprağa yani kaynak olan anneye bir dönüş isteği olduğundan söz etmek mümkündür. Filmin sonunda çalan Gürcü dilindeki Kagaldis Gemi şarkısının sözleri ise belki de tam olarak bunu anlatmaktadır.

Yine seninle olmak istiyorum.

Yine kolunda bir gülümsemeyle.

Sana geldim, döneceğim.

Kaynaklara ulaşmak için lütfen tıklayınız.

ERASMUS + GÜNCESESİ

Merhaba,

Ben İstanbul Gelişim Üniversitesi Psikoloji Bölümü 4. Sınıf öğrencisi Ezgi Karakaçan. Yurt dışında eğitim görme hayallerime lisedeyken başladım. Ancak bu hayallerimi hiçbir zaman gerçekleştirecek fırsatım olmadı. Gerek maddi imkânlar gerekse üniversite sınavı stresi hayallerimi ertelemek için geçerli sebepler idi. Erasmus+ sınavına ilk girdiğimde bu zorlu süreç beni korkutmuştu; ancak sonra bir şekilde ülke - şehir eşleşmeleri tamamlandı ve ben çok önceden seçtim yaptığım ülkeye, Polonya'ya, Opole Üniversitesine ilk adımımı attım.

Daha önce Erasmus'a gidenlerden duyduğum bazı olumsuz noktalar vardı. Bu yüzden ilk bir ay, belki de daha fazla, çok zorluk çekeceğimi düşünmüştüm ama bu süreç benim için sadece bir hafta sürdü. Hatta bundan önce İngilizce konuşma pratiğimin çok olmamasına rağmen.. Sonraki bir aylık süreç bazı dersleri değiştirmekle ve eşlemekle geçti. Sanırım benim için en zor kısım buydu. Çünkü çok basit hatalar yüzünden defalarca aynı belgeyi hazırlamak zorunda kalıyordum ve bu süreçte arkadaş ortamımı daha iyi oluşturmuştum. Opole'de altmış sekiz Türk öğrenci vardı ve inanır mısınız, gelmeden önce bana bunu deseler çok gülerdim fakat bir tane bile yakın Türk arkadaşım olmadı. Elbette Türklerle tanıştım, zaman geçirdim ancak bizim asıl grubumuz sekiz-dokuz kişilik bir gruptu ve çoğunluğu İtalyandı. Belki de başka kültürleri yakından tanımak için bir daha böyle bir fırsatım olmayacaktı. Gruptaki tek Türk olduğum için sürekli İngilizce konuşmak zorundaydım ve bu benim için inanılmaz bir fırsattı. Kış döneminde oraya gittiğim için seyahat edebilme imkânımız olan birçok lokasyon vardı. Birlikte dokuz ülke on altı şehir gezdik. Birlikte güldük, birlikte ağladık. Kelimenin tam anlamıyla bir aile gibi hissettik. İtalya'ya gittiğimizde onlar bana kültürlerini tanıttı; daha sonra Türkiye'ye benimle birlikte bazı arkadaşlarım geldi, birlikte İstanbul'u gezdik ve ben de onlara Türk kültürünü tanıttım. Eğer tekrar imkânım olsa -ki Erasmus'umu ayrıca yaz dönemine uzatmıştım- hiç düşünmeden tekrar Erasmus+ Programına dahil olurum. Umarım her öğrenci bir gün bu deneyimi tadabilir.

Sağlıklı ve mutlu günler...

EZGİ KARAKAÇAN PSİKOLOJİ BÖLÜMÜ 4. SINIF ÖĞRENCİSİ

AKADEMİK YAŞAMA DAİR

YAYINLARIMIZ

- **Dr. Öğr. Üyesi Onur Özdemir**'in "Cue the volatility spillover in the cryptocurrency markets during the COVID-19 pandemic: evidence from DCC-GARCH and wavelet analysis" başlıklı makalesi Financial Innovation'da yayımlandı.
- **Dr. Öğr. Üyesi Edmund Ntom Udemba**'nın "Policy insight from renewable energy, foreign direct investment (FDI), and urbanization towards climate goal: insight from Indonesia" başlıklı makalesi Environmental Science and Pollution Research'de yayımlandı.
- **Dr. Öğr. Üyesi Marymagdaline Enowmbi Tarkang ve Dr. Öğr. Üyesi Uju Violet Alola**'nın "Growing together! Unmasking the intelligence behind the satisfaction of holiday couples" başlıklı makalesi Decision'da yayımlandı.
- **Dr. Öğr. Üyesi Festus Victor Bekun**'un "Assessment of Foreign Direct Investment-Led Growth Argument in South Africa Amidst Urbanization and Industrialization: Evidence from Innovation Accounting Tests" başlıklı makalesi Journal of the Knowledge Economy'de yayımlandı.
- **Dr. Öğr. Üyesi Festus Victor Bekun**'un "Towards a clean production by exploring the nexus between agricultural ecosystem and environmental degradation using novel dynamic ARDL simulations approach" başlıklı makalesi Environmental Science and Pollution Research'de yayımlandı.
- **Dr. Öğr. Üyesi Festus Victor Bekun**'un "Environmental consequences of foreign direct investment influx and conventional energy consumption: evidence from dynamic ARDL simulation for Turkey" başlıklı makalesi Environmental Science and Pollution Research'de yayımlandı.
- **Dr. Öğr. Üyesi Festus Victor Bekun**'un "Do financial development, foreign direct investment, and economic growth enhance industrial development? Fresh evidence from Sub-Saharan African countries" başlıklı makalesi Portuguese Economic Journal'da yayımlandı.
- **Dr. Öğr. Üyesi Edmund Ntom Udemba ve Dr. Öğr. Üyesi Andrew Adewale Alola**'nın "Asymmetric inference of carbon neutrality and energy transition policy in Australia: The (de)merit of foreign direct investment" başlıklı makalesi Journal of Cleaner Production'da yayımlandı.
- **Doç. Dr. Hakan Yıldırım**'in "VIX or investors scare?" başlıklı makalesi Quality and Quantity'de yayımlandı.
- **Dr. Öğr. Üyesi Marymagdaline Enowmbi Tarkang ve Dr. Öğr. Üyesi Uju Violet Alola**'nın "Investigating the factors that trigger airline industry purchase intention" başlıklı makalesi Current Psychology'de yayımlandı.
- **Dr. Öğr. Üyesi Festus Victor Bekun**'un "Competition Determinants of Eurasian Economic Union Oil and Gas Companies" başlıklı makalesi International Journal of Energy Economics and Policy'de yayımlandı.
- **Dr. Öğr. Üyesi Alpaslan Kelleci**'nin "Four-Stage Model of Value Creation for Sustainability-Oriented Marketing: En Route to Participatory Marketing" başlıklı makalesi Journal of Macromarketing'de yayımlandı.

ATAMA-YÜKSELME

Üniversitemiz İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümüne Bölüm Başkanı olarak **Dr. Öğr. Üyesi Fatma Gül GEDİKKAYA** atanmıştır.

Üniversitemiz İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Yeni Medya ve İletişimi Bölümüne Bölüm Başkanı olarak **Dr. Öğr. Üyesi Sezgin SAVAŞ** atanmıştır.

ARAMIZA KATILANLAR

Dr. Öğr. Üyesi Filiz SIVASLIOĞLU Lojistik Yönetimi Bölümünde göreve başlamıştır.

Dr. Öğr. Üyesi Ayşe AYDIN Sosyoloji Bölümünde göreve başlamıştır.

Arş. Gör. Kadir SAYIN Lojistik Yönetimi (İngilizce) Bölümünde göreve başlamıştır.

Arş. Gör. Eslem BÜYÜKARSLAN Gümrük İşletme Bölümünde göreve başlamıştır.

Arş. Gör. Ece DEMİRKAPU Reklamcılık Bölümünde göreve başlamıştır.

ARAMIZDAN AYRILANLAR

Dr. Öğr. Üyesi Damla ÖZEKAN fakültemizden ayrılmıştır.

KÜNYE

İKTİSADİ İDARI VE SOSYAL BİLİMLER FAKÜLTESİ

Prof. Dr. Kürşat YALÇINER
İİSBF Dekanı

Doç Dr. Bülent EŞİYOK
Dr. Öğr. Üyesi Ceylan BEVINGTON
İİSBF Dekan Yardımcısı

Koordinatör
Arş. Gör. Banu DEMİRBAŞ

İçerik Editörü
Dr. Öğr. Üyesi Esra SAVAŞ
Arş. Gör. Merve KELEŞ
Arş. Gör. Fatma Betül YILMAZ
Arş. Gör. Zehra Nur KURTOĞLU
Arş. Gör. Mert KUŞLUVAN

Çeviri Koordinatörü
Dr. Öğr. Üyesi Tuğba AKMAN KAPLAN
Dr. Öğr. Üyesi Tuğba BAŞ
Dr. Öğr. Üyesi Oliver BEVINGTON
Arş. Gör. Dilek EROL
Arş. Gör. Remzi SOYTÜRK

Grafik Tasarım
Arş. Gör. Banu DEMİRBAŞ
Arş. Gör. Erdem TÜRKAVCI
Arş. Gör. Büşra ÖNLER

Redaksiyon
Arş. Gör. Kemal ÇİNKO

SosyoCom